

»Novi list« izhaja vsak četrtek zjutraj. — Uredništvo in uprava sta v Gorici via Mameli 5; telefon št. 308. — Poduredništvo in podružnica uprave v Trstu via Valdirivo 19/III; telefon št. 3908. — Uradne ure vsak delavnik od 9. do 12. ure.

Novi list

Naročnina za celo leto 15 L., za pol leta 8 L. Za inozemstvo 30 L. — Trgovski oglasi po 1.— L., osmrtnice, poroke, poslane, oglasi denarnih zavodov itd. po 1.50 L. za 1 mm v stolpcu. — Mali oglasi po 50 stot. za besedo, najmanj 5 lir.

STEV. 12.

V GORICI, ČETRTEK 13. JUNIJA 1929.

LETO I.

Tedenski koledar.

14. junija, petek: Bazilij, cerkveni učenik; Elizej. — 15., sobota: Vid in tovariši, mučenci; Germana, devica. — 16., nedelja: 4. pobinkošna nedelja. Francišek Reg.; Jošt, opat. — 17., ponedeljek: Adolf, škof. — 18., torek: Efrem Sirski, cerkveni učenik. — 19., sreda: Julijana; Gervazij in Protazij. — 20., četrtek: Silverij, papež, mučenec.

V petek 14. junija je prvi krajec; dež.

Novice.

Spominska medalja.

V državni kovnici so skovali spominsko svetinjo za lateransko pogodbo. Na eni strani sta papež in kralj, na drugi pa podoba ko Gasparri in Mussolini podpisujeta pogodbo.

Vročina.

Smo že v polnem poletju. Malokdaj je bilo že v juniju tako vroče ko letos. Predvčeranjem je toplomer kazal opoldne okoli 30 stopinj. V zadnjih desetih letih je bil 1. 1921. najtoplejši junijski dan s 33 stopinjami. — V Jugoslaviji se pa še bolj potijo. V nedeljo so imeli v Belgradu 34 stopinj v senci! Vse je hitelo v Savo se kopat, par jih je tudi utonilo.

Prestolonaslednik pride v Gorico.

Pokrajinski fašistovski tajnik Godina je izjavil nekemu časnikarju, da bo spomenik v vojni padlim Goričanom, katerega so nameravali odkriti 24. maja, a so slovesnost potem preložili, odkrit 8. avgusta t. l. K slavlju bo skoro gotovo prišel italijanski prestolonaslednik.

Obisk Opatije.

Znano svetovno kopališče v Opatiji izkazuje letos dober obisk. V zimskih mesecih je bil obisk sicer bolj pičel: v januarju je bilo 291, v februarju 313 gostov; v poznejših mesecih je pa začel hitro rasti in je bilo marca 2812, aprila 3941 in maja 3898 gostov.

Za tržaško visoko trgovsko šolo.

V Trstu obstoji kakor znano visoka trgovska šola, znana izpred vojne pod imenom »Revoltella«. Tržaški župan senator Pitacco je sedaj začel gibanje, da bi privabil na to visoko šolo ukažljivo mladino iz Grčije, Romunije, Bolgarije in Egipta.

IX. vzorčni velesejem.

v Ljubljani, ki se je zaključil v nedeljo 10. t. m., je bil letos, tako poročajo listi, izredno dobro obiskan in je bilo sklenjenih mnogo kupčij. Nekateri razstavljalci so razprodali vse izstavljene predmete.

Nadžkofova napitnica.

Zadnjo nedeljo je bila v Tržiču ob navzočnosti vojvode d'Aosta z velikim sijajem blagoslovljena nova stolnica. Slovesno cerkveno opravilo je opravil goriški knez in nadškof. Pri slavnostnem obedu, katerega je priredil tržaški mestni načelnik v čast prevzvišenemu nadškofu, je na podeštato vo napitnico odgovoril nadškof. Po udaril je, da bo ostal 9. junij neizbrisno zapisan v zgodovini Tržiča. Izrekel je zahvalo vladi, ki je omogočila pozidavo ponosne cerkve, katera se dviga na tleh velikih zgodovinskih bojev. Končno je v iskrenih besedah napil sv. očetu, kraju, vladarski hiši in domovini.

Lahkoverna Marjeta.

Skoraj neresnično se sliši tale: Marjeta Bevk je služila dolgo let pri neki dobri družini v Gorici. Prihranila si je 600 lir in šla oni dan domov. Spotoma se je v gostilni v Stopniku ustavila, da pokosi. Med jedjo prisede k njej njen bratranec Janez Pirih s Šentviške gore in jo prosi, naj mu menja 500 lir. Dobra Marjeta mu da štiri bankovce po sto in dva po petdeset. Janez skoči na kolo in jo odkuri.

Naslednjega dne je šla Marjeta v trgovino nakupovat. Račun hoče plačati s tistim bankovcem za 500 lir. Trgovčev se ji pa začne smejeti v brk. Ljubi bratranec je namreč dal Marjeti, ki ni dobro pogledala, reklamni bankovec tvrde Banfi za žajfo. Bankovec je podoben na prvi hip pravega, a namesto »Petsto lir« beres na njem »Petsto zabojev dobrega mila iz dela na dan tvrda Banfi v Milanu.«

Tajnikovi »prijatelji«.

Po deželi krožijo ljudje, ki se izdajajo za stare in dobre prijatelje novega tajnika fašistovske stranke za Goriško gospoda Godine. Pod to krinko peharijo ljudi. Gospod Godina nam sporoča, da bo hvaležen, ako mu kdo ovadi takega »prijatelja«.

Pomanjkanje profesorjev.

Zadnjič smo pisali, da je v Italiji veliko pomanjkanje ljudskošolskih učiteljev. V šolah prevladujejo ženske. Iz govora prosvetnega ministra od preteklega tedna razvidimo, da primanjkujejo tudi srednješolski profesorji. V državi je 595 nezasedenih mest.

Novost za balincanje.

Igra na kroglo (balincanje) je pri nas in tudi v ostali državi zelo razširjena. Sedaj je priključen ta zabavni šport priprostega človeka organizaciji »Dopolavora«. Za tehničnega ravnatelja v naši pokrajini je imenovan odvetnik Bassi, ki ima nalogo skrbeti za še bolj živahen razmah balincanja.

Iz Romunije

je prišlo poročilo, da je vlada določila 25 milijonov lejev podpore za manjšinske šole.

Fašistovski posvet.

Pretekli ponedeljek se je sestalo vodstvo goriške fašistovske stranke, na kateri so se razdelile — funkcije. V odboru sede Franc Caccese, Humbert Ulivieri, ki ima skrbeti za tisk, Silvan Baresi, Armand D'Ottone, ki se peča z milico, in Matej Marsani, kateremu je poverjena skrb za mladinske organizacije. Ob koncu seje so razpravljali tudi o slovenskem tisku.

Nov zakon.

Po novem ljudskošolskem zakonu bo manjšinsko šolstvo v Jugoslaviji takole urejeno:

V krajih, kjer živi v precejšnjem številu tujerodno prebivalstvo, se bodo za tujerodno dečo otvorili posebni oddelki, ki se stopnjama lahko strnejo v posebne šole. V teh oddelkih je v 1. in 2. razredu učni jezik materinski, v 3. in 4. je državni jezik obvezen predmet. V višjem razredu, odnosno nadaljnja štiri leta pa se vrši pouk v državnem jeziku. Druge narodnosti imajo svoj jezik kot učni predmet.

Prepoved.

Notranje ministrstvo je poslalo prefektom ukaz, naj nastopijo proti prepogostemu igranju in prepevanju narodnih himen. Kraljeva in fašistovska himna se smeta svirati le ob narodnih praznikih in pri svečanostih.

Spomin na krono.

Madjari imajo republiko. Dozdaj so sodnije izrekale obsodbe »v imenu republike«. Zdaj je pa pravdni minister odredil, da se morajo izrekati »v imenu krone sv. Štefana«.

Škof v Benetkah.

Za pomožnega škofa beneškega patriarha La Fontaina je izbran mons. Janez Jeremich.

Socialno delo.

Državni zavod za socialno pomoč delavcev (Patronato nazionale per l'assistenza sociale) je izdal poročilo za lansko leto. Iz njega posnemamo, da je zavod nudil ponesrečenim delavcem leta 1928. pravno pomoč v 40.000 slučajih in poskrbel, da so dobili 93 milijonov 637.125 lir odškodnine, dočim so zavarovalnice ponujale le 66 milijonov 551 tisoč. Razlika znaša več ko 27 milijonov. Zdravniško pomoč so dobili delavci v 104.000 slučajih. Zavod vrši vse delo brezplačno.

Lindberg se je poročil.

Znani letalec Lindberg, ki je pred prilično dvema letoma prvi z letalom zmagal Atlantski ocean in priplul v 36 urah iz Amerike v Pariz, se je pred kratkim poročil. Da se umakne navalu radovednega občinstva, se je poročil skrivaj.

NOVI list

1929 C 134/1929

070 (450.36=163.6)

Med kosilom.

V Rimu so predvčeranjim odkrili drzen vlom. Zlatar Marullini, ki ima svojo veliko zlatarnico v eni najbolj živahnih rimskih ulic, je šel ob enih domov kositi. Ko je ob treh njegov sin zopet prišel odpret prodajalno, je našel vse steklene omare prazne. Vlomilci so skopali iz neke sosednje kleti rov in vse odnesli.

V najmanjši državi.

Papež je podpisal ustavno listino vatikanske države, ki je najmanjša država na svetu. Osnovni zakon ima 21 členov in govori o zakonih in pristojnih oblastvih v Vatikanu.

Guverner papeške države je postavil na mejo svoje policiste, katerim se mora vsakdo izkazati, ki hoče v Vatikan. Noter smeš le med šesto zjutraj in enajsto zvečer.

Papež je sprejel znanega učenjaka Marconija, ki bo postavil v Vatikanu radio-brzovavno postajo.

Pomenljiv dar.

Pariški župan je poslal sv. očetu v dar dragoceno vezano knjigo, ki jo je spisal načelnik pariškega magistrata Weis. V knjigi je obdelan Kellogov mirovni pakt in vsi dosednji poskusi razoroževanja.

Zavarovani jetniki.

Pravdno ministrstvo v Rimu je določilo, da morajo biti vsi kaznjenci zavarovani za slučaj invalidnosti in starosti. Od 1. maja naprej so tudi zavarovani proti jetiki.

Stroga sodba.

Pred tedni smo v političnem pregledu govorili o razmerah na Španskem in o zadnji ponesrečeni ustaji topničarjev, ki jo je začel topničarski polk v Ciudad Realu. Pred dnevi je špansko vojno sodišče izreklo svojo sodbo nad častniki tega polka: en polkovnik in dva stotnika sta bila obsojena na smrt, trije stotniki in en nadporočnik pa na dosmrtno ječo. Diktator Primo de Rivera se očitno čuti zopet močnega.

105 let.

V švicarskem okraju Basel je pred dnevi praznoval najstarejši mož tega kantona Jakob Šafer svoj 105. rojstni dan. Mož je še čil in krepak. Njegova rojstnega slavlja sta se vdeležila dva, tudi še čvrsta 94 letna starčka. Treznost in rednost sta jim pripomogli do visokih let.

Smrt na prižnici.

V Würzburgu na Nemškem se je prigodil te dni naslednji pretresljiv slučaj: V tamošnji frančiškanski cerkvi so imeli šmarnice. Na prižnico stopi frančiskan, da bi pridigal. Ko napravi križ in začne: »V imenu...« mu postane slabo in se v hipu zgrudi mrtev. Pozneje se je izvedelo, da je umrl frančiskan, ki je bil zelo priljubljen in znan kot dober govornik, že opoldne rekel svojim sobratom: »Vse se mi zdi, da bom danes imel svojo zadnjo pridigo«. Pokojniku so v par zaporednih dneh umrli starši, brat in sestra. To ga je zelo potrla in tožil je o srčnih bolečinah.

† Dr. Josip Ličan.

Zopet je zazijal grob, zopet so se zredčile vrste naših duhovnikov: dr. Josip Ličan, ena najvidnejših, ena najkrepkejših osebnosti iz zbora naše slovenske duhovščine, se je prerano poslovil od svojega ljubljeneega ljudstva.

Smrt dr. Josipa Ličana nas ni zadel nepričakovano. Že skoro dve leti smo se bali zanj. Vedeli smo že vsa povojna leta, da zdravstveno stanje odličnega našega voditelja ni najboljše. Ko ga je pa leta 1927. kruta bolezen prikovala prvokrat na posteljo in ko ga je v začetku l. 1928. padla še huje, smo začeli obupavati in sočustvovati z bolnikom trpinom. Ko mu je zdaj bela žena dahnila zadnji poljub, je rešila mučenika. Zgodilo se je to v soboto 8. junija okrog pete ure popoldne.

* * *

Dr. Josip Ličan se je rodil 31. julija l. 1874. v Il. Bistrici. Gimnazijo in bogoslovje je študiral z odličnim uspehom v Gorici. Dne 13. julija 1897. je bil posvečen v mašnika. Najprej je kaplanoval dve leti v Št. Petru pri Gorici, potem prilično eno leto na goriški Placuti. 1. jan. 1902. ga je imenoval takratni kardinal Missia za svojega nadškofijskega tajnika. V tej službi je ostal do l. 1911. Tajnikoval je tedaj trem nadškofom: Missiji, Jorđanu in sedanjemu prevzvišenemu. Doktor bogoslovja je postal leta 1908. v Rimu. Že prej, leta 1906., je bil imenovan za izrednega, l. 1909. pa za rednega profesorja v goriškem velikem semenišču. To mesto je vestno in z velikim uspehom izpolnjeval do leta 1928., ko je radi bolezni stopil v pokoj. Za svojo vnemo in za svoje zasluge je postal l. 1921. papežev kormorni tajnik s pravico do naslova monsignor.

Tako se glasi kratek, suhoparen življenjepis zaslužnega moža.

Rajnki monsignor je bil mož dela. Bil je kakor čebelica, katere je ljubil in jih gojil s tako nežno skrbljivostjo. Od zore do mraka je tičal v knjigah in je množil svoje znanje. Ni bilo skoro pojava v znanstvenem svetu, da bi se ne zanimal zanj ter ga ne skušal doumeti in obvladati. Zlasti naša domačnost mu je bila globoko zakoreninjena v srcu. Vse naše javno življenje: politično, gospodarsko, socialno, prosvetno, kulturno je zasledoval z bistrim očesom in iskreno ljubeznijo.

Ne dopušča nam prostor, da bi se spuščali v podroben oris pokojnikove mnogostranske delavnosti. Naj samo kratko naznačimo sledi globokih brazd, ki jih je njegovo delo zapustilo na raznih poljih javnega vdejstva.

Kot profesor bogoslovja se je dr. Ličan izkazal za odličnega katoliškega znanstvenika in vzgojitelja. Njegova predavanja so bila globoka in temeljita, vendar pa privlačna in priljubljena. S svojim znanjem pa rajniki ni skoparil, ampak ga je nudil radodarno

no najširši javnosti. Zato je veliko sodeloval pri našem časopisju pred in po vojni. Tudi »Goriška Straža« je imela v njem zvestega sotrudnika.

Socialna, zadružna in prosvetna misel so našle v njem vnetega pobornika. Bil je v mlajših letih ožji sodelavec pokojnega Kreka in se je pred vojno veliko trudil pri Delavskem podpornem društvu in pri Slov. kršč. soc. zvezi, po vojni pri »Prosvetni zvezi«. Ker se je dobro zavedal moči, ki jo ima pisana beseda, ga najdemo med ustanovitelji Kat. tiskovnega društva, kateremu je bil tudi večletni predsednik. Kot tak je ustanovil Kat. tiskarno in je na vse načine skrbel za dober tisk. Zato je odlično sodeloval pri osnovanju Goriške Mohorjeve družbe, kateri je bil prvi predsednik.

Njegova ljubezen do mladine mu je narekovala, da je posvečal mnogo svojega dela »Alojzijevišču«, katerega je več let vodil kot predsednik.

Posegal je živahno tudi v politično življenje. Ko pred vojno dr. Gregorčič radi strankarskih koristi in nedemokratskih nazorov ni hotel pristati na ostvareitev strogo načelne ljudske katoliške stranke, se je dr. Ličan kakor veren Krekov učenec pridružil z vso vnemo in vsem svojim vplivom mlademu katoliškemu gibanju, kateremu je ostal zvest tudi v vseh povojnih letih.

Osebnost je bil rajniki zelo pošten, blag in mehkočuten mož, ki je v vsaki potrebi rad pomagal.

Z drjem Ličanom je odšel od nas velik, zaslužen mož. Ni bil kladivar, bil je pa požrtvovalen delavec, graditelj, ves prežet od ljubezni do svojega ljudstva. Njegova duša se pa raduje v Gospodu, čigar kraljestvo je s tako vnemo širil med svojimi slovenskimi rojaki.

* * *

Zadnja pot pokojnega monsignora je bila svečana, veličastna.

Ob 9. uri zjutraj se je pričel žalni spreved pomikati izpred pokojnikove vile na vrhu Placute proti ravno obnovljeni župni cerkvi na Placuti. Pevci pod vodstvom gosp. Joškota Brautza so dovršeno prednašali pretresljivi Perosijev »Requiem«, kateremu so ob koncu dodali še večno lepo »Nad zvezdami«. Po sv. opravi je šel veličastni pogrebni spreved do Rdeče hiše, kjer je bila krsta naložena na avtomobil, ki je bil ves zavrt v črnino in odpeljana na domače pokopališče v Il. Bistrici. V sprevedu, v katerem so korakali najprvo alojzijeviščniki, katerim je bil rajniki skrbni oče, in zastopniki drugih zavodov, smo naštetih nad 100 svetnih in redovnih duhovnikov. Vodil ga je z mladeniško čilostjo 83 letni goriški generalni vikar msgr. Sion, ki je daroval tudi sv. mašo. Drugega občinstva — moških in žensk — med katerim smo opazili veliko število odličnih oseb, je bila zelo dolga, dolga vrsta. Tudi ob straneh je bilo po ulicah obilo občinstva, ki se je z žalostnim srcem poslavljalo od nepozabnega rajnega.

Kako je s politiko.

Italijanske kolonije.

Pretekli teden je rimska zbornica razpravljala o kolonijah ali prekmorskih posestvih in odobrila proračun kolonijalnega ministrstva. To nam daje priliko, da poučimo tudi o tej stvari naše bravce. Italija ima vsega štiri prekmorske posesti v Afriki: Tripolitanijo, Čirenajko, Eritreo in Somalijo. Kakor skoro vse moderne države je tudi Italija že, ko jo po zedinjenju začela razmišljati, kje bi mogla zasedeti kako prekmorsko deželo. Najprej je obrnila pogled na obalo, ki leži najbližje Siciliji: na Tunis. Toda Francozi so jo prehiteli in zasedli spomladi 1881. deželo. V Italiji je zavladalo radi tega velikansko ogorčenje in to je bil vzrok, da se je Italija približala Nemčiji in Avstriji ter sklenila z njima maja 1882. tako zvano trozvezo, ki je trajala do svetovne vojne.

Da so Francozi odnesli Italiji tako rekoč izpred nosa Tunis, je italijansko javnost silno bolelo. Da se vsaj deloma odškoduje, je italijanska vlada februarja 1885. zasedla del obrežja ob Rdečem morju. Najprej je izkrcala čete v mestecu Massaua in začela nato prodirati v notranjost. Po večletnih bojih proti domačim plemenom in po hudih političnih sporih s Turčijo in Egiptom, ki sta se smatrali za pravi lastnici tega ozemlja, se je Italiji posrečilo utrditi svojo oblast in organizirati prekmorsko posest Eritreo. Eritrea je torej prva kolonija, ki jo je dobila Italija. Dežela ima 120.000 km² in je potemtakem velika za tretjino Italije. Prebivalstva šteje pa zelo malo, le 390 tisoč ljudi, ki so izvečine Arabci mohamedanske vere.

Par let zatem se je Italija izkrcala bolj na jugu, ob Tihem oceanu. Na tem delu zapadnega afriškega obrežja ni imela Italija velikih političnih težav, ker so jo Angleži odkrito podpirali. V Londonu so videli namreč raje, da zasede Somalijo Italija nego Nemci, ki so se ravno v tistih časih močno širili po Afriki. Tako je nastala druga italijanska prekmorska posest Somalija. Ta dežela ima 400.000 km² in je torej večja od Italije. Toda zemlja je pusta in nerodovitna ter šteje le 800 tisoč prebivalcev.

Kar se tiče ostalih dveh kolonij, to se pravi Tripolitanije in Čirenajke, je pa naši javnosti še dobro v spominu, kako je Italija prišla v njuno posest. Leta 1911. je napovedala Turčiji vojno in 18. oktobra 1912. se je sklenila v Švici mirovna pogodba, kjer so Turki bili prisiljeni odstopiti Italiji Tripolitanijo in Čirenajko.

Življenske razmere.

Tripolitanijska in Čirenajka, ki imata skupno ime Libija, sta največja in obenem najbližja prekmorska posest Italije. Njen obseg je domala za šest Italij, prebivalcev pa ima le 1 milijon 70 tisoč, od katerih je 28 tisoč Italijanov. Ostali so Arabci, zamorci in

druga barvana plemena, ki so skoro vsa mohamedanske vere. Najhujša muka teh krajev je neznosna vročina in neprestana suša. Ker ne pada v Libiji skoro nikoli dež, je pokrajina brezmejna puščava. Le tam, kjer curlja iz zemlje studenec in dela tolmune, nastane sredi pustinje zelenica ali oaza in se razvije okoli nje naselbina. Skoro vsa mesta in vasi Tripolitanijske in Čirenajke se naslanjajo na take izvirke z zelenicami. Od oaze do oaze vodijo brezkončne ceste skozi puščavo, koder se vrši težavna trgovina s kamelami ali velblodi. Nobena druga žival ne more prenašati takih naporov in omaga od žeje in vročine sredi poti. Ljudje iz naših krajev ne morejo dolgo vzdržati v žgočem podnebjem puščave. Poglavitni pridelek, od katerega žive tamošnja plemena, so dateljni. Datljevih dreves štejejo v Libiji okoli 9 milijonov. Skoro neverjetno je, da se ljudje preživljajo samo s to rastlino. Arabci izrabljajo datljevo palmo do skrajnosti: jedo njen sad, semena pražijo in povživajo kot mi kavo, iz vej izgotavljajo koše, čevlje, metle, šotore, iz debla priteka, če ga raniš, sok, ki ga predekujejo v žganje in neke vrste vina, les jim služi za zidavo itd.

Odkar je Italija zasedla te kraje, se sadé tudi oljke, koruza in ječmen. To je pa mogoče le tam, kjer je voda in se grade naprave za namakanje. Posebnost Tripolitanijske in Čirenajke obstoji namreč v tem, da je ponekod pod zemljo mnogo studencev. Ako se prevrta zemlja in prodrejo stroji do izvirkov, se da voda s sesalkami spraviti na dan in puščava se s pametnim namakanjem spreminja polagoma v polje. Za tako delo je pa treba ogromnega denarja, veliko časa in še več potrpežljivosti. Studenci leže namreč pogostoma zelo globoko pod zemljo, oziroma skalo in po dolgem trudu jih morda še ne najdeš. Zasebnikom se zato taka podjetja le redkokdaj izplačajo. Edino država more trositi kapital, ki se šele v poznejših rodovih koristno obrestuje.

Vojaška politika.

V prvih letih je imela politika Italije v Libiji strogo vojaški značaj, to se pravi, da je vlada morala gledati predvsem na to, da deželo vojaško zasede in organizira v njej svojo oblast. Domača plemena, katerim načelujejo glavarji, in ki so oborožena, so se namreč uprli novim gospodarjem. Kljub mirovni pogodbi, ki je priznavala Italiji nadoblast nad Libijo, je rimska vlada morala deželo šele zavojevati. To ni bila lahka stvar. Zakaj pokrajina je ogromna, cest ni bilo nobenih, podnebje za Evropejce nezdružljivo, vsenaokoli puščava. Od leta 1912. do svetovne vojne je Italija podvrgla obalo in širok pas zaledja, a daleč še ne vse kolonije. Med vojno ni imela država časa, da se posveti Libiji, zakaj boriti se je morala za obstanek na evropskih bojiščih. Umaknila je

zato svoje čete na morsko obalo. Arabska plemena, katerim so dobavljali Nemci in Turki skrivoma orožje in živež, so začela upati, da se polaste vse dežele. Toda njih naporu niso imele uspeha. Po končani vojni se je izkrcalo 90.000 italijanskih arditov v Tripolitanijsko in Italija je začela zopet prodirati od obale v notranjost. Istočasno so tedanje demokratske liberalne vlade skušale pomiriti arabska plemena z dobrim. Pogajale so se z njih vojaškimi poglavarji in jim nudile različne ugodnosti. Dovolile so jim nositi orožje, pustile domače posestave ter ustanovile v Libiji celo poseben parlament. Ko je fašizem prišel na krmilo, je prekmorski parlament ukinil in uvedel politiko krepke roke. Najbolj se je v tej smeri izkazal guverner Volpi, poznejši finančni minister, pod čigar vlado se je meja potisnila za par sto kilometrov v notranjost. Volpi je olepšal mesto Tripolis, sezidal v njem udobne ceste in palače ter izgradil pristanišče, kjer se danes lahko tudi velike ladje ustavljajo. Za svoje delo je bil Volpi povzdignjen v grofovski stan in danes se imenuje grof Misurata po mestu v Libiji. Za Volpijem je Mussolini poslal v Tripolitanijsko generala De Bono, sedanjega podministra za prekmorske posesti, ki je nadaljeval začetno delo. De Bono pravi v svojem govoru od 5. junija, da je največja škoda nastala radi tega, ker se je dala domačim plemenom neke vrste avtonomija ali celo parlament. V Tripolitanijski ni parlament sicer nikdar stopil v veljavo, pač pa v Čirenajki. Zato — je rekel De Bono — je tudi Čirenajka zaostala za Tripolitanijsko. »V Tripolisu sem nastanil v poslopju zbornice davčne urade.« (Poslanci se smejejo.) Vsa oblast nad deželo je danes v rokah vojaškega guvernerja. Organizirali smo nove sodnije, kjer italijanski sodniki izvršujejo italijanske zakone. Od leta 1925. do danes smo zgradili v Libiji 500 km civilnih in 1362 km vojaških cest. Zidajo se tudi železnice, boljšajo luke in tako dalje.

Proračun.

Sedaj nastane vprašanje, kakšni so stroški za vzdrževanje prekmorskih posesti. Poslanec Roberto Cantalupo, ki je bil letos poročevalec za kolonijalni proračun v zbornici, pravi, da nas stanejo vse štiri afriške posesti: Tripolitanijska, Čirenajka, Eritrea in Somalija vsako leto približno 800 milijonov lir. Od tega plačujejo kolonije same 200 milijonov. Ostalih 600 milijonov daje rimska vlada v obliki podpore. Prekmorske posesti — pravi Cantalupo — nam torej ne prinašajo gospodarskega dobička kakor mnogim državam njihove. Za nas Italijane pomenijo kolonije predvsem moralno korist: kajti šele prekmorske posesti dajejo državi zunanjo podobno prodirajoče velesile in večajo ugled Italije v inostranstvu. Naša zastava uživa v deželah onkraj morja čast in spoštovanje.

Vlada upa, da se bo v bodočih letih državna podpora za prekmorske posesti znižala na manj ko polovico milijarde. Mesto 600 milijonov upajo potrositi v prihodnjem letu le 486 milijonov, kar bi pomenilo prihranek 114 milijonov lir. Druga novost, ki se je vpeljala v severni Afriki, je ta, da sta se obe posesti, Tripolitanijska in Čirenajka, združili pod oblast enega samega vojaškega guvernerja, kateremu je vlada izročila izjemne pravice. Na to mesto je bil imenovan general Badoglio, bivši načelnik glavnega stana, o katerem pravijo, da je prvi vojaški strokovnjak Italije. Po novih odredbah ima Badoglio v financah popolno samostojnost. Kar je v proračunu določeno za vojaštvo, lahko potrosi za civilne, na primer gospodarske namene in narobe. Poslanec Cantalupo pravi, da se je v Libiji od leta 1915. dalje trosil za gospodarsko povzdigo dežele le en odstotek proračuna, do čim je šlo 99 od sto za vojaštvo. Šele v zadnjih letih je guverner De Bono povzdignil izdatke za gospodarstvo na 7 od sto. Najvišji cilj generala Badoglia je v tem, da zniža še bolj stroške za vojaštvo in obrne prihranke v korist poljedelstvu, trgovini in pristanščem. Zato se Badoglio spušča v boje z upornimi plemeni le toliko, kolikor je potrebno, in skuša raje dežele, ki jih že ima gospodarsko in upravno razviti. V Čirenajki je imel celo nalog, naj se drži nasproti upornikom v glavnem v obrambi. Kljub temu je zasedel, kakor je navedel podminister De Bono, v Čirenajki novih 200 km² ozemlja. »Če mora danes država prinašati žrtve«, — je zaključil govornik — »bo potrošeni denar pa v bodočnosti nesel velike dobičke. Pred prihodom fašizma so vsi smatrali prekmorske posesti za breme. Danes so postale živa resničnost, ki je velikega pomena za bodočnost, napredek in slavo domovine«.

Konec

Račičevega procesa.

Pravda proti Puniši Račiču se je končala pretekli petek. Govorilo je par desetih braniteljev. Od tožiteljev ni hotel nihče pred sodišče, čeprav so dobili uradno vabilo. Predlog odvetnikov, naj bi jih oblastva s silo pritirala v Beograd, je sodišče odklonilo. Edino izjemo je naredila žena ubitega poslanca drja Basaričeka, ki se je prikazala v spremstvu svojega odvetnika v sodni dvorani. Ko je črno oblečena vdova stopila v sobano, je zagovornik prekinil obrambo in naslovil v imenu vseh odvetnikov gospej nagovor, kjer se je v toplih besedah spominjal pokojnega drja Basaričeka in njegovih zaslug. Vdovo je to tako presunilo, da jo je začel lomiti jok in da so jo moral spremiti iz dvorane, kamor se ni več vrnila.

Ko so odvetniki končali obrambne govore, so dobili besedo še enkrat vsi trije obtoženci: Puniša Račič, Toma Popovič in Dragotin Jovanovič. Glav-

ni obtoženec Račič je govoril celo uro. Ponovil je še enkrat, da je moral braniti svojo čast in da so radičevci z nezaslišanimi psovki in izzivanji povzročili sami katastrofo. Radičevska stranka je v tajnih zvezah s sovražniki države. Ako bi bil dr. Pernar, ki je glavni krivec krvavih dogodkov, prišel k razpravi, bi mu bil Puniša stavil eno samo vprašanje, ki bi prevrnilo ves položaj; sodišče bi ga bilo nato oprostilo, tudi ko bi bil izstrelil v Pernarja vseh devet krogel, ki so bile v samokresu. Puniša Račič je zastran tega trdno prepričan, da bodo sodniki razglasili pravično sodbo.

Čim je Puniša dovršil, je predsednik prekinil sejo in sodni dvor se je umaknil na posvetovanje. Med občinstvom je zavladala velika napetost, zakaj vsi so vedeli, da se bliža odločitev. Po enourni razpravi so se sodniki vrnili in dali poklicati branitelje ter obtožence.

Razsodba.

Predsednik je začel nato čitati razsodbo, v kateri je najprej poudarjeno, da krvavi dogodki od 20. junija 1928. po prepričanju sodnega dvora niso bili že prej pripravljeni in organizirani. Po izpovedbah prič je razvidno, da ni šlo za zaroto ali komplot, temveč za dejanje posamezne osebe. Puniša Račič se je 20. junija 1928. čutil užaljenega, ker mu je dr. Pernar pred Narodno skupščino očital, da je okradel in oropal makedonske veleposestnike. Ta žaljivka je pognala Račiča v skrajno razdraženost, na kar je začel streljati. Sodni dvor izključuje, da bi bil Račič ravnal s hladnim premislekom in po prejšnjem načrtu. Obtoženec ni imel namena moriti. Njegova izjava, da kdor se postavi med njega in Pernarja, bo mrtev, ne dokazuje še morilnega namena. Razkačeni Račič je hotel s tem doseči samo to, da bi ga nihče ne zadrževal, ko je iskal zadoščenja za žalivko. Sodišče obsoja Račiča radi težkih ran, ki jih je prizadel drju Pernarju na 6 mesecev zapora.

Glede druge točke obtožbe, ki trdi, da je Puniša Račič umoril poslanca drja Basaričeka, je sodni dvor mne-

nja, da je Račič Basaričeka ubil, a ne umoril, zakaj tudi v tem slučaju je bil morilni namen izključen. Saj je Račič živel z Basaričekom v najboljših odnosajih. Nanj je streljal šele v trenutku, ko je videl, da mu hoče preprečiti obračun s Pernarjem. Radi uboja drja Basaričeka je sodišče obsodilo Punišo Račiča na 20 let ječe.

Tretja točka obtožbe obdolžuje Račiča, da je težko ranil poslanca Grandje. Sodišče se strinja v tem z državnim pravdnikom in obsoja Punišo Račiča radi težke telesne poškodbe poslanca Grandje na 5 let ječe.

Četrty zločin, za katerega mora Račič odgovarjati, se tiče osebe Štefana Radiča. Iz vseh izjav prič in iz predloženih spisov izhaja, da Puniša ni imel namena umoriti Radiča. Sodni dvor obsoja Punišo radi težke telesne poškodbe Štefana Radiča na 15 let ječe.

Zadnja točka obtožbe trdi, da je Puniša Račič umoril poslanca Pavla Radiča. Tudi v tem slučaju je sodišče prepričano, da je Puniša Pavla Radiča ubil, a ne umoril; obtoženec je streljal šele v trenutku, ko je Pavel Radič pomeril proti njemu samokres. O prej zamišljenem načrtu ne more torej biti govora. Sodišče obsoja Punišo Račiča radi uboja na 20 let ječe.

Radi vseh pet zločinov je dobil torej Puniša skupno 60 let in 6 mesecev zapora. Ker znaša pa po jugoslovanskem zakonu najvišja kazen, na katero se lahko državljani obsodi, le 20 let, je sodni dvor proglasil kot končno in skupno kazen 20 letno ječo.

Ostala dva obtoženca, Dragotina Jovanoviča in Tomo Popoviča, je sodni dvor oprostil in ju pustil takoj na svobodo.

Puniša Račič je sprejel obsodbo zelo mirno. Ko so ga orožniki spremili spet v zapor, ni kazal njegov obraz prav nobene potrtosti ali razburjenosti.

Tako se je končala velika politična pravda, ki je vzbudila toliko pozornosti v Jugoslaviji in v sosednih državah. Z njo se je dovršilo in zaključilo važno poglavje jugoslovanske zgodovine.

Okno v svet.

Manjšine pred Zvezo narodov.

V Madridu, glavnem mestu Španije, zboruje pod predsedstvom italijanskega delegata Scialoja odbor Zveze narodov. Na dnevnem redu je vprašanje narodnih manjšin. Angleški zunanji minister Chamberlain, Japonec Adatei in Španec Quinones de Leon so predložili pisane predloge in poročilo, po katerem bi ostalo glede manjšin vse pri starem. Edini napredek, katerega predlagajo, je ta, da naj Zveza narodov v bodoče sporoči javnosti vse pritožbe manjšin. S tem bi se odpravila vsaj popolna tajnost, ki je bila manjšinam tako zoprna in škodljiva.

Proti poročilu in predlogom je nastopil odposlanec Kanade Dandurand in zastopnik Nemčije dr. Schubert. Po njegovem je treba dati manj-

šinam vse večjo zaščito, nego jo imajo danes; novi predlogi so v tem pogledu popolnoma nezadostni. Po dosedanji navadi se je Zveza narodov bavila z manjšinami le tedaj, ko je manjšina vložila pismeno pritožbo in če se je povrhu katera država v odboru za manjšino izrecno zavzela. Če se nobena država ni potegnila za manjšino, je pritožba ostala brez veljave in šla v arhiv.

To stanje je treba temeljito spremeniti. Zveza narodov mora ščititi manjšine brez ozira na pisane pritožbe. Ustanoviti mora zato stalen manjšinski odbor, ki naj proučuje manjšinsko vprašanje na splošno in ki naj stalno nadzoruje, ali se pogodbe o zaščiti manjšin izvršujejo.

Proti nemškemu zastopniku je go-

voril Romun Minorescu in Briand, ki je rekel, da imajo sicer manjšine sveto pravico do lastnega kulturnega življenja, a da je treba postopati v tem vprašanju zelo previdno in premišljeno. Angleži so molčali, ker je medtem njih vlada odstopila in ker Chamberlain ni več minister. Novi zunanji minister Anglije Henderson, pristaš Mac Donaldove delavske stranke, se pa ne vdeležuje še sej Zveze narodov.

Vsi so radovedni, kakšno stališče zavzamejo prihodnjič Angleži v tem vprašanju.

Radi jasnosti moramo povedati, da se te razprave tičejo samo manjšin, ki so dobile v mirovnih pogodbah posebno zakonito zaščito, in ne manjšin na splošno.

Madjari hočejo več vojakov.

Po mirovnih pogodbah so bile premagane države, Nemčija, Avstrija, Ogrska in Bolgarija, prisiljene, da razpuste redno vojsko in odpravijo splošno vojaško obveznost. V teh deželah je vojak le, kdor se prostovoljno javi. To je poklic kakor vsak drugi in vojniki prejema plačo kakor delavci ali uradniki. Poklicna vojska skrbi v glavnem le za javni red in mir v deželi. Njena velikost ne sme presegati števil, ki je določeno v mirovnih pogodbah. Ker se same ne smejo oboroževati, zahtevajo premagane države na vseh mednarodnih zborovanjih, naj se tudi druge dežele razorožijo. Njih državniki pravijo seve, da delajo to iz gole miroljubnosti in iz sovraštva do militarizma. Kakšno je njih pravo mišljenje, se je pokazalo 7. junija v madjarskem parlamentu. Vladni poročevalec k vojnemu proračunu je javil, da misli ogrska vlada skupno z drugimi premaganimi državami staviti na velesile zahtevo, naj se ji dovolijo, da uvede zopet splošno vojaško obveznost. Vrniti je treba Ogrom samo staro vojsko, pa bodo namah nehali govoriti o razorožitvi!

Nova angleška vlada.

Mac Donald je sestavil vlado iz samih pristašev Delavske stranke. Najvažnejša ministrstva so takole zase-

dena: predsedstvo Mac Donald, zunanje zadeve Henderson, notranje Clynes, finance Snowden, prekomorske posesti ali kolonije Sidney Webb. V vladi je tudi ženska Margareta Bondfield, ki ima delavsko ministrstvo. To je Mac Donaldova zahvala ženskim volivkam. Novi prvi minister je proglasil v radiu svoj program, ki se glasi: mir v industriji in mir z zunanjim svetom. Delati je treba za razorožitev, skleniti sporazum z Zedinjenimi državami, okrepiti Zvezo narodov.

Papežev pismo.

Pij XI. je poslal kardinalu Gaspariju pismo, ki je bilo nato priobčeno v uradnem glasilu Osservatore Romano od 6. junija. Radi pomanjkanja prostora ga prinašamo v izvlečku.

Po govorih in poročilih, — je začel papež — ki so se držali v parlamentu in senatu o priliki odobritve sporazuma med sv. stolico in državo, so se nekateri vprašali, ali bomo Mi na to še kaj pripomnili, ko smo imeli o tem predmetu že govor 14. maja. Ker so izvajanja v poslanski in visoki zbornici naredila v katoliškem svetu mučen vtis, je Naša dolžnost, da povemo jasno in pomirjujočo besedo. Dogodke od 11. februarja tega leta je svet pozdravil s pravim izbruhom čistega veselja, kakor se je le malokedaj pripetilo v zgodovini. Po preteku treh mesecev se je pa to veselje temeljito skalilo.

Toda kljub »trdim« izrazom, ki smo jih čuli, in ki niso bili ne potrebni in ne koristni, je ostalo naše srce miroljubno in polno očetovske dobrohotnosti. Na Naš naslov so bile izgovorene vljudne besede, katerim je sledilo ravno tako vljudno ploskanje. Mi smo sicer hvaležni za vsako vljudnost, toda ugajajo nam samo take, ki se tičejo manj Naše osebe in več božje ustanove, kateri načelujemo. Tu smo pa doživeli razočaranje, zakaj mi nismo pričakovali, da bomo slišali krivoverške izraze o samem bistvu krščanstva

in katolicizma. Stvar so skušali sicer popraviti, toda zdi se Nam, da ne s polnim uspehom. Navedla se je celo knjiga, ki je od l. 1912. na seznamu od Cerkve prepovedanih spisov.

Neljube so nam tudi pogoste trditve, da ni država v ničemer popustila Cerkvi, da država ni izgubila kontrole, temveč si ohranila nadzorstvo nad Cerkvijo, nad posvetno in samostansko duhovščino, kakor da bi šlo za sumljive osebe.

Priznati je treba nadalje, da ne pritiče državi, temveč Cerkvi polna in popolna pravica do vzgoje; država ji te pravice ne more niti vzeti niti zmanjšati in tudi ne omejiti na golo poučevanje verskih resnic. Vzgoja, ki jo deli Cerkve, ne prinaša državi nobene škode, saj je ravno ta vzgoja pripravila moderno omiko v vsem, kar ima resnično dobrega in vzvišenega. Družina se je kmalu zavedla te resnice in od prvih dni krščanstva do naših dni pošiljajo očetje in matere, četudi sami niso verni, milijone svojih otrok v vzgojne zavode Cerkve.

Italija je katoliška država, se je reklo, toda predvsem je fašistovska. To izjavo vzamemo brez težave na znanje, zakaj ona pomeni, da hoče fašistovska država izključiti iz idej in iz dnevne prakse vse, kar se ne strinja z nauki katoliške cerkve. Brez tega ni katoliške države.

Reklo se je tudi, da ima država pri zasedbi cerkvenih služb pravico dati pred imenovanjem svoje odobrenje (nulla osta); toda v konkordatu ne srečamo nikjer niti enkrat takega izraza.

Glede cerkvene poroke smo slišali, da država ne more prisiliti nikogar, da se poroči v cerkvi. Katoliška cerkev izjavlja v tej stvari, da bo izobčila iz občestva vernikov vse ljudi, ki bi hoteli prezreti cerkveno poroko in se poročili samo civilno.

Reklo se je, da bo mir s Cerkvijo trajen. To tudi Mi želimo. Poudariti pa moramo, da sta pogodba o Vatikanskem mestu in konkordat nerazdružna enota. Skupaj bosta stala ali skupaj padla. In če bi se moralo radi

Dr. Ivan Tavčar:

Cvetje v jeseni.

(Dalje.)

Ko sva se vrnila na pot, je že iskala dva pripravna kamena, s katerima je trla svoje lešnike. Dospevši do Kala, ji ni bilo skoraj nič ostalo, tako da je potrla in pozobala še zadnji ostanek, rekoč:

»Ej, saj bo letos dosti orehov!«

Na Kalu sva poiskala najprej po vsi Selški in Poljanski dolini sloviti studence, ki z imenitno svojo vodo hladi in krepi potnike na Blegaš. Na polnila sva steklenico, in povedati moram, da je bila potem voda na vrhu skoraj še ravno tako mrzla, kakor na Kalu pri vrelec.

S sedla sva krenila ne na strmo pot, temveč na položno. Ta vodi daleč naokrog za Blegašem, dokler ne pri-

vodi na Mali Blegaš. Prijetna je bila ta hoja: povsod zeleno bukovje, jelke in smreke. Vmes so pri tleh pogane jale v velikih šopih hudičele (rododendron), a ne spominjam se, so li nosile še kak pozabljen cvet ali ne; pač pa se dobro spominjam, da so po bukvah napravljali velik nemir sivkastomodri brglezi, ki so čakali po deblih gor in dol. Če sta se srečala z grahastim plezavčkom, ki pleza samo gor, dol pa ne more, ga je sivomodri hudobnež takoj pognal, da se je čulo obilo takega čivkanja.

Tisti dan sem hotel Meti govoriti o svoji ljubezni ter ji na dolgo in široko razložiti, da mora postati moja žena in da jo bom dal v mesto, kjer se nauči kuhanja in nemške govorice. Kakor vidite, drage dame, sem si bil skoval popoln načrt, ki pa je bil — česar se takrat še nisem zavedal — ponesrečen in neporabljen. Planinsko to rožo presaditi v gosposko zemljo,

je moralo ostati brezupešno delo, kar ve najboljše veste. Ali tisti dan na poti okrog Blegaša mi je tičal neusmiljeni ta načrt v glavi in le na priliko sem čakal, da bi ga stresel pred deklico. Pa govori o ljubezni, če je Meta kar meni nič, tebi nič, počepnila na zemljo, stolkla sredi pota prav zadnja dva lešnika ter ju s slastjo shrustala s svojimi belimi zobčki: »Joj, kako so dobri!«

Včasih sva se srečala s pogledi; nekaj se je zasvetilo iz njenega očesa, ali vzlic temu je dejala:

»Nikar me tako čudno ne glej!«

Kako naj bi bil torej govoril o svoji ljubezni! Danes je bila grozen otrok, ki se je veselil, da je smel biti v moji družbi!

Dospela sva do Ajdove rebri. Na desno in levo je bil gozd izsekan. Zategadelj je rastle tam dolga trava, vmes pa vse polno rdečih jagod. Te so bile že vse obrane, ker jih zoblje-

tega podreti tudi Vatikansko mesto, mi se ne bomo strašili. Tega nismo povedali, ker gledamo črno v prihodnost, temveč smo hoteli le poudariti, da smo že sedaj pripravljeni na vse, kar nam božja previdnost nakloni. Toda kljub takemu dušnemu razpoloženju izjavljamo tudi Mi, da bo mir trajen; in sicer radi tega ker zaupamo navzlic vsemu v poštenost in dobro voljo ljudi, še bolj pa v božjo pomoč, za katero neprenehoma molimo.

Papež sklepa pismo z blagoslovom kardinalu Gasparriju.

Končna odobritev sporazuma.

Dne 7. junija je zgodovinski sporazum med Italijo in Katoliško cerkvijo stopil v polno veljavo. To se je zgodilo tako, da so se od papeža in kralja podpisane listine v palačah Vatikanskega mesta slovesno izmenjale. Načelnik vlade Mussolini je prispeval v spremstvu ministra pravde Alfreda Rocco in podministra Giunte v Vatikan, kjer so ga sprejeli z vsemi častmi ter povedli v stanovanje kardinala Gasparija. Tam so pregledali še enkrat pogodbe in vse podpise in ugotovili, da je vse točno in v redu. Čim je papež zvedel, da se je izmenjava listin izvršila, je poslal kralju Viktorju Emanuelu III. pozdravno brzojavko, kjer podeljuje »iz vsega srca velik, očetovski apostolski blagoslov Njegove Veličanstvu, Njegovi vzvišeni soprog, kraljevski hiši, Italiji in vsemu svetu.«

Viktor Emanuel je brž odgovoril z zahvalno brzojavko ter izrazil željo »da bi se z današnjim dnem začela nova, srečna doba v odnosih med Cerkvijo in državo.«

Pri tej priliki je papež podelil kralju, Mussoliniju in drugim osebam, ki so pri pogodbi sodelovale, visoka odlikovanja. Načelnik vlade je dobil »red zlatega ostroga«, ki je eno največjih cerkvenih odlikovanj.

S svoje strani je seve kralj odlikoval več cerkvenih dostojanstvenikov. Tako je kardinal Gaspari dobil visoki

red Annunziata. Papež pa po stari navadi ne sprejema od nikogar odlikovanj.

Čim je stopil sporazum v življenje, sta papež in kralj imenovala tudi svoje poslanike. Za zastopnika sv. očeta

na italijanskem dvoru je postavljen monsignor Franc Borgongini Duca. Zastopnik Italije v Vatikanskem mestu je pa bivši guverner prekmorske afriške posesti Somalije Cesar Maria De Vecchi.

Kaj nam z dežele pišejo?

Iz goriške okolice.

Vrtojba. — (Smrt.) V nedeljo je zatisnila svoje mlade oči 19-letna Slavica Batistič, članica dekliške Marijine družbe. Bila je zelo blagega značaja in je vdano prenašala dolgo bolezen. Ugledni družini naše sožalje, njej pa večni mir! — Smrt je pobrala tudi 54-letnega gospodarja Ivana Nemca po kratki, zavrtni bolezni. Pokoj njegovi duši!

Iz Št. Petra pri Gorici. — Št. Peterce je hudo zadela vest, da je umrl mons. dr. Ličan, saj je bil dr. Ličan več let kaplan pri nas. Bil je zelo priljubljen in spoštovan. Ljubezen in spoštovanje je tudi zaslužil s svojim delom za ubogo ljudstvo. Kjer je bilo treba, je vodil in pomagal. Ustanovil je pred 30. leti Kmetijsko društvo. Njegov član je ostal do smrti. Društvo bo imelo za drjem Ličanom sv. mašo zadušnico v ponedeljek ob 6. uri zjutraj. Vabljeni so vsi člani in drugi verniki, da se vdeležijo sv. maše.

S Krasa.

Sežana. — 29. maja se je zgodila nezgoda pred Šmucovo gostilno. Milan Rebec iz Merč je zadel s kolesom v dirjajoči voz; padel je med konje in je zadobil precejšnje telesne poškodbe.

Letošnja procesija na Telovo se je vršila zjutraj ob devetih v najlepšem vremenu in redu. Le to je napaka, da gre večinoma moških za Najsvetejšim brez vsakega reda. Cerkveni pevci so jo dobro rezali. Čul sem, da vlada med nekaterimi cerkvenimi pevkami neko nespozumljenje, katero bi bilo dobro odpraviti.

Še nekaj moram omeniti, kar bi sicer ne rad. Vsako leto so vaška dekleta okrasile cerkveni vhod z zelenjem in mlaji. Letos je to prvi krat izostalo. Nekateri pravijo, da niso imele časa, ker so si morale »pucati« lakaste čevljičke ter popravljati »čandole«.

Dane pri Sežani. — Dne 1. junija t. l. se je vršila zopet v naši vasi »ohcet«. Poročila se je Marija Grča iz povirske župnije z Antonom Pirjevcem. Ker je več let zvesto in pridno služila pri posestniku Josipu Bizjaku, ji je ta napravil ženitovanje kakor svoji hčeri. Danske mamice so gledale svate iz strahu, da bi ne prišle v »cajtenge« skozi špranje, dimnike ali skrivna okna v podstrešju!

Prostor pred našo vaško kapelico je postal zbirališče zaljubljenih parov. Se pa ne ve, ali je to »bližnja« inteligenca, ali so pa snubači iz sežanskega Port Arturja! Zaljubljeni so pa tako, da niti ne odgovore, če jim kdo vošči dober večer!

Kazlje. — Trta, fižol in krompir kažejo dobro. V torek nam je prav lepo zalilo. Umrlo je 25 letno dekle Albina Kjuder, ki je bolehalo od 1917. leta. Takrat je šla v družbi dveh tovarišic iz Kazeli v Štomaž. Nenadoma je padel od Štomaža čez Rašo strel in krogla je smrtno zadela eno izmed njenih tovarišic. Streljal je neki vojak, da pokaže kako »fejst zna meriti. Meril je črešnjo, zadel pa je nesrečno dekle. Albino je nenadna smrt tako prestrašila, da je zbolela in bolehalo 12 let. Naj počiva v miru.

Lokev. — V četrtek je umrla pri nas po vsem Krasu znana beračica Katarina Čok. Pri vsej revščini in trpljenju je dočakala 80 let. — Lotina

jo ptice in kače; a Meti se je vendar še posrečilo, da je dobila rastlino, na kateri sta viseli dve rdeči jagodi. Na enem vršičku pa je čepel majhen, bel cvet. Bila je presrečna: »Eno meni, eno tebi!« Z ustnicami je odtrgala jagodo, nato pa brez vsake zadrege ponudila šopek. Kakor ona zaužil sem sad, a cvet sem spravil z veliko skrbnostjo v listnico.

»Proč vrzil« je zaihtela.

»V mestu me bo cvetje spominjalo nate, Meta.« Nekaj rdečice se ji je pokazalo na licu, vendar stvari ni več omenjala.

Ko sva dospela na Mali Blegaš, se nama je odkril Porezen v svoji dolgočasnosti in odkrila se nama je Črna prst v divni svoji lepoti. Luže na Malem Blegašu so bile suhe in tudi ovac ni bilo, ki se navadno v tolpah pasejo tam. Pred nama se je dvigala visoka glava starega Blegaša.

Ker je danes prvič hodila na goro,

se ji je poznalo, da je razočarana. Menila je, da sva že na vrhu, dočim sva bila šele na Malem Blegašu. Vzdihovala je, no, pa sva sedla in počivala. Po odpočitku sva polagoma lezla navzgor, in sicer po stezah, katerih je mnogo, pa so vse nezanesljive. Nekaj časa pripravo hodiš, v hipu pa ti izgine steza izpod noge, da sem ne veš kdaj. Nato moraš po gladki travi plezati, dokler ne iztakneš druge steze, ki pa te ravnotako slepari, ko prejšnja. Utrudljiva je taka hoja.

Med slovenskimi gorami naš Blegaš ni velikan! In ne obdaja ga veličastnost, katera obdaja naše snežnike in katere je že nekoliko deležen sosed Rakitovec. Obdaja ga samo ponižna lepota skromne slovenske planine, katera ne pozna večnega snega, ne neplodnih mlevov in ne divjih prepadov. Ali vzlic temu v svoji skromnosti stotero poplača trudapolno pot, ki si

jo moral prehoditi do tratnate njegove strehe. To sva občutila z Meto, ko sva obstala na vrhu. Do svojega sedemnajstega leta je živela ob vznožju pod Blegašem, a do danes še ni bila na njem. Če bi po vaseh okoli Jelo vega brda povpraševali, bi se takoj izkazalo, da vsaj dve tretjini prebivalstva še nikdar ni bilo na Blegašu. Naši kmetje hodijo pač le tja, kamor jih vodi delo!

Meta se ni mogla oddehniti, tako so jo bili prevzeli vtiski lepega razgleda. Nebo sicer ni bilo prav jasno, in sapa je podila oblake nad vrhom, da so kakor ovce hiteli proti jugu. Gorenjski in kamniški snežniki so se kazali v vsi svoji čistoti. Od Triglava pa do Ojstrice sem ji moral naštetati vse bele očke in navesti njihova imena. Odprl se je svet, o katerem se Meti do danes še sanjalo ni!

(Dalje.)

kaže dosti dobro. — Električna napeljava je dovršena, elektrike pa še ni. Te dni nam je predaval načelnik kmetijskega urada v Sežani o kmetijskih strojih. Razlagal je na podlagi kinematografskih slik. Predavanje je uspelo.

Tomaj. — Tu je 22. maja umrla gospa Amalija Černe iz daleč okrog poznane odlične obitelji, vdova po stotniku in hči že davno preminulega bivšega drž. poslanca Antona. Izpolnila je častito starost 88 let. Blagor in pokoj njeni duši!

Tomaj. — Tomaj se vedno lepša. Zidovi in pota se popravljajo; da bi se le tudi gozdna pota. — 26. maja ob dveh po popolnoči je gorelo. Pa ni bilo hudega. Letina do zdaj dobro kaže.

S Pivke.

Rakitnik. — Pokopali smo Jakoba Srebotnjaka, ki je dosegel lepo starost 86 let. — Letošnja procesija sv. Rešnjega telesa je šla iz Štivana v našo vas. Dekleta in fantje so se mnogo potrudili, da so evharističnega kralja sprejeli in pozdravili z zelenjem bogato opletenimi in s cvetjem okižanimi slavoloki, šotori za blagoslove in visokimi mlaji.

Iz idrijskega kotla

in okolice.

Procesija. — Procesija sv. R. t. je bila jako lepa, vdeležili so se je zastopniki vseh tuk. oblastev in tudi vdeležba meščanov je bila obilna. Sodelovala je vrla cerkvena godba pod vodstvom starega in zaslužnega kapelnika Ign. Kogejja. Vse je igrala godba jako dobro; posebno lepe in tudi precizno izvajane pa so bile cerkvene točke. Številen in dober pevski zbor je z dovršenim petjem pokazal, da ga vodi strokovnjak. Lastniki posameznih oltarjev so se izredno potrudili, da so jih lepo ozaljšali.

Novi grobovi. — Umrl je 80 letni vpokojenec Josip Tomšič. — V hiralnici na Marofu je umrla 71 letna paznikova vdova Frančiška Makuc. — V Jugoslaviji je umrl tuk. mehan. mojster, 65 letni Iv. Praprotnik. Vsem večni pokoj!

Sp. Idrija. — Idričan I. Čar je začel pri nas z graditvijo elektrarne, katera bo v bližini mizarja Kogejja. Upamo, da bo sčasoma tudi pri nas zasvetila elektrika. — Poročil se je rudar Feliks Prelovec s cerkveno pevko Frančiško Carl. Obilo sreče.

Hotederšica. — Po daljšem bolehanju je izdihnil svojo blago dušo preč. gosp. A. Jarec, župnik istotam. Bil je dober in plemenit dušni pastir. Pogreba se je vdeležilo poleg obilnega ljudstva 17 duhovnikov. R. i. p.

Dole. — V noči pred praznikom sv. R. t. so poskušali v treh hišah tatovi svojo srečo. Pri Petru Brusu so vložili v klet in popili nekaj mošta; pri »Cigaletu« so želeli odvesti konje; enega so že odvezali, pa zbudil se je gospodar in fantje, ki so spali na skednju. Bolj srečni pa so bili pri

»Trevnu«. Odvedli so dva lepa konja, vredna 8000 lir. Do danes tatovom še niso na sledu.

Gore nad Idrijo. — Spomladansko toplo solnce je ogrelo tudi mlada srca. V teku enega meseca smo imeli kar tri poroke. Fantje so si začeli zbirati svoje družice za zakonsko življenje v Marijini družbi, zavedajoč se, da bodo le versko dobro vzgojena dekleta dobre gospodinje in skrbne matere, ki bodo s svojim zglednim življenjem vzgojile boljši in krepostnejši rod.

Iz Gor.

Tolmin. — V preteklem mesecu je umrla pri nas plemenita in dobra žena Ana Tuta. Nikdar se ni pritoževala, vdano je nosila svoje gorje, dokler je Bog ni rešil. Težko prizadeti družini, kateri se je pokojnica vsa posvetila, naše iskreno sožalje.

Tolmin. — Predzadnjo nedeljo smo imeli pri nas prav živahen semenj. Prodajalcev in blaga je bilo veliko, tudi kupcev ni manjkalo. »Ringelšpil« ali vrtljak je precej zaslužil; vrtel se je in zabaval Tolmince in Tolminke še pozno v noč. Mnenja pa smo, da je v današnjih težkih časih škoda denarja za gugalnico. — Vreme imamo prav primerno. Skoro vsak drugi dan imamo proti večeru ali po noči dež, po dnevi pa ogreva toplo sonce naša polja in senožeti. Letina kaže dobro. Kmetje z upanjem zrejo v bodočnost. — Zgubljeno: na dan semnja je nekdo na poti iz Tolmina do Volarjev zgubil listino z denarjem, dokumenti in raznimi pobotnicami. Pošten najditelj naj najdeno vrne.

Banjšice. — V nedeljo popoldne je pičil velik gad 15. letnega Stankota Sedevčiča z Brega. Hitra pomoč je fantu rešila življenje. — Isti dan proti sedmim zvečer se je pa nad Podleščem čul močen pok. Šli so gledat in našli dva fanta vsa razmesarjena. Grozen je bil pogled na nju. Morda bi se vse te nesreče preprečile, če bi brezovka malce stopila v veljavo. — Po dolgem času bodo vendar začeli popravljati našo cerkev. Če bo kaj večja, bo ustrezno tudi tistim, ki sedaj ne »morejo« noter. Tudi plesi (kdo jih dovoljuje?) naj se med službo božjo opustite!

Tolminske Ravne. — Iz Francije je prispela žalostna vest, da je v jami zasulo našega vaščana 45. letnega Andreja Gabrščka, očeta šestih nedo-rastlih otročičev. V istem rovu je v petih dnevih že tri zasulo. Rajnik je bil komaj mesec dni v Franciji. Naj pokojno spi v hladni francoski zemlji!

Ljubinj. — Preteki teden so v naši vasi ukradli dva konja. Po dolgem iskanju so ju našli v bližini trnovskega gozda. Potepinci so ušli. Pravijo, da se v trnovskem gozdu skriva cela tolpa takih zločincev.

Kanal. — Dobili smo novega občinskega načelnika Rossija Roberta, ki je bil prej v Mirnu, potem nekaj časa v Vipavi. Na naši občini bo novi načelnik moral marsikaj urediti in iti občinarjem na roko.

Sužid. — Nekateri naprednejši gošpodarji so začeli gnojiti svoje njive in travnike z umetnimi gnojili. Pamesten poskus! — Naše mlekarne so v nekaki krizi. Krivo je tudi, ker ni združna misel še dovolj prodrla med ljudi. Menda vsled neuvidevnosti nekaterih se ni mogla ustanoviti večja mlekarna v Kobaridu.

Ponikve. — Naša mladina se vzorno drži versko in moralno. Pri nas ni govora o kakih plesih, kvečjemu ako nas pust kaj zgane. — K nam prihajajo pozimi sankarji izletniki iz Trsta in drugod. Tudi preteklo zimo so prišli. Ženske v moških oblekah; so pač meščani. Bolj smešno je, ko pridejo dekleta iz doline v našo vas; te pa res vzbujajo pozornost. — Veseli smo, če nas tujci obiskujejo. Vendar bi tudi radi videli, da ne bi skakali po podu med sv. opravilom. — Po težki notranji bolezni je dne 26. maja umrl Jožef Mrak iz Ponikev. Komaj dober teden je ležal. Pokoj njegovi duši!

Novaki. — Iz našega gorskega kraja se nismo še oglasili s svojimi do-brimi in slabimi novicami. 15. marca je ogenj vpepelil hišo in hlev posestnika Franca Razpeta p. d. Černarja. — Mlekarska zadruga dobro deluje; šteje 78 članov. Lani je imela 207.110 lir prometa. — V marcu je kar 10 so-sedov šlo po večno plačilo. — »Novega lista« smo kar na moč veselili. Še »Družine« se moramo bolj okleniti.

Lazne pri Čepovanu. — Na praznik sv. Rešnjega telesa smo imeli lepo domačo slovesnost. Č. g. župnik iz Čepovana in č. g. kurat iz Lokovca sta blagoslovila krasno majhno kapelo, ki so jo domači fantje sami postavili iz betona. Kapelico so postavili »v spomin trem padlim tovarišem in v telesno ter dušno korist«. Vsa čast takim fantom! — Dne 3. junija je umrl 25-letni mladenič Alojz Šušmel. Družina je zelo prizadeta.

Čepovan. — Pred kratkim so miren-ski misijonarji imeli pri nas sv. misijon. Cerkev je bila vedno polna. Prihajali so tudi iz okoliških vasi.

Plave. — Trgovec Križnič Ivan se je poročil z gospodično M. Berdon iz Ložic. Bog daj srečo! — Hvaležni smo č. g. Bregantu iz Gorenjega polja, ki prihaja k nam v vsakem vremenu naševati. Tudi pevski zbor stori, kar more; le še več dobre volje bi bilo treba. Morda tudi pevovodji kaj nagrade za trud.

Kobarid. — Ko so posekali javni vrt na trgu, so nasadili nekaj drevo-red. Pa je razen akacij zima vse skupaj pobrala. — Kmalu bomo iskali hladčka v Soči in Nadiži. Pametno bi bilo, če bi se držali moški »Kotline«, ženske pa »Prodnice«, čeprav se fantje izgovarjajo, da jih deroča voda kar sama zanese k dekletom na »Prodnicu«. — Klopi v cerkev bomo kmalu dobili. Pohvaliti moramo tudi cerkveni zbor, le poveča naj se še.

Log Čezsoški. — Na binkoštni praznik so nam naš preč. g. kurat blagoslovili znamenje M. Božje in novi Marjin kip. Zbrala se je velika množica ljudstva in gotovo bi jih bilo prišlo še več, da ni deževalo.

Volče. — Na Menjgorah pridno zidajo cerkvico; da bi le še kmalu tudi zvonove dobili in orgle, pa bi spet radi poromali k Materi božji menjgorski. Zdaj jo gledamo le od daleč s Pulinčevega gradu, kjer so imeli stari Villalti svoj utrjeni grad.

Livek. — Tudi od nas je šlo že precej fantov v tujino. — Umrl je 87letni Anton Mašera. V mladosti je bil navdušen turist. — Pravi se, da jih bo par zlezlo v zakonski jarem. Že na preji jim želimo dosti sreče. — Plačujemo poljskega čuvaja, pa nismo prav zadovoljni z njim. — Mlekarna dobro deluje; maslo dajemo po 14 do 16 lir kg.

Sv. Lucija. — Pri nas je že pomanjkanje kmečkih delavcev, ko vse dirja za lažjim zaslužkom. Na križpotju Lom-log se v kratkem odpre nova krčma; tam je bila prej ena, a ne na dobrem glasu. — Cerkevno uro v zvoniku imamo, kazalcev pa ne. Hudo mušneži pravijo, da bo moral Viduč v zvonik uro kazat. — 11. maja se je poročila gđ. Irma Vugova z g. Janezom Vidmarjem. Oba sta bila vneta cerkvena pevca.

Drežnica. — Na dan presv. Srca Jezusovega obhajamo pri nas slovesen praznik in celodnevno čiščenje. Letos smo ta praznik tudi lepo praznovali; tri dni je vse duhovljane in tudi druge romarje pripravljalo v spovednici č. g. misijonar Klančnik na sveti dan. Cela duhovnija je sprejela sveto obhajilo v zadoščenje božjemu Srcu. — Cerkevni zbor se je tudi potrudil in je prav krasno prepeval, posebno latinsko sv. mašo, ki je bila nekaj posebnega. Vsa čast! — Procesija z Najsvejšim se je v najlepšem redu razvila po okrašenih ulicah.

Iz Istre.

Gročana pri Bazovici. — 5. maja smo pri nas blagoslovili pri cerkvi sv. Tomaža nove zvonove. Iz bližnjih vasi je bilo dosti ljudstva. Imela bi priti tudi herpeljska godba, pa so zadnji hip nastale ovire.

Draga. — Letos smo zelo pozni z delom. Seno smo morali kupiti po visoki ceni na upanje. Fige so vse usahnile in trt tudi dosti. — Šmarnice je lepo vodil naš blagi dušni pastir. Slišali smo mnogo dobrih nauk in zgledov; škoda da so se moški vdeleževali večernic v tako majhnem številu. Ljudstvo se v resnici boljše, obrekljivost in sovraštvo pojemata. — V nedeljo pred binkošti je strela obiskala kar dva vaška načelnika, udarila je v hišo g. Dariša v Nasircu in g. Abrama v Miheljah. Bilo pa je več strahu kakor drugega.

Dekani. — Koncem maja so neznan zlikovci vdrl v hišo Marija Gregoriča. Odnegli so za kakih 200 lir domačega olja. Nekaj časa bodo dobro zabeljeno jedli, če jim bo teknilo. — 28. maja je 70letna Marija Grižon gnala na pašo. Pri studentu se je srečala z drugo čredo. Živina je začela skakati in ena krava je staro pastirico zaboljela z rogom v trebuh. Slišimo, da so ji v tržaški bolnici pomagali.

Golac. — Dne 2. junija se je vršil pri nas ples v prostorih, ki so vsemu prej namenjeni kakor takim norostim. Starši, ali bi ne bilo dobro, da svoje hčere rajši spravimo pod ključ? Naj rajše plešejo po njivah in delajo!

Oče.

Kozjane. (Vremski Britof.) — Krompir dobro uspeva, moče ima dovolj; dežuje skoro vsaki praznik. Seno je redko, le koder je sneg delj časa ležal, ga bo več. — Tudi od nas silijo v Ameriko, a denarja nimajo za pot. Prav je, da ostanejo doma.

Iz Reške doline.

Jelšane. — Dne 5. t. m. se je otožno pomikal žalni sprevod iz vasi na pokopališče. Spremljali smo na zadnji poti gospo Katarino Danijelič, soprogo gosp. Ignacija Danijeliča, večletnega občinskega tajnika. Po dolgotrajni bolezni je uboga 47 letna mama dne 3. t. m. šla iz te doline solz v večni mir. Blag ji spomin, gospodu soprogu in hčerkam izrekamo naše iskreno sožalje. Hvalevredno je omeniti požrtvovalnost naših vrlih pevcev, ki vodijo tudi cerkevno petje brez organista in brez učitelja. Želimo jim še več uspehov.

Kakor drugod tako bomo tudi v naši vasi v kratkem imeli električno raz-

svetlavo. Napeljava je v polnem teku, tako da bo v septembru segala moč Soče tudi do nas.

Iz Kanalske doline.

Trbiž. — Prevzvišeni knezonadškof je imenoval našega župnika dekana prečastitega g. Valentina Krauta za častnega kanonika goriškega kapitlja. Novi monsinjor je kljub svoji starosti še čil in zdrav. Veselimo se priznanja in mu iskreno čestitamo!

Iz Vipavske doline.

Dornberški Tabor. — Iz Buenos Airesa smo prejeli žalostno vest, da je tam umrl 36 letni mizar Franc Čotar. Komaj dva meseca je iskal sreče v Ameriki, našel je smrt. Uboga žena in dva nepreskrbljena otročiča!

Gorenje Vipavsko. — Na dan sv. Rešnjega telesa sem kolesaril po zgornji Vipavski. V Šturjah sem srečal procesijo; prav lep red je bil, le nekateri fantje naj bi ne kadili vmes. V Logu sem zvedel, da je bilo ondi zbranih 26. maja 4 do 500 fantov pri majski pobožnosti. Samo iz Križa jih je bilo 100, ki so po večini v Marijini družbi. Ko sem vozil proti Vrhpolju, sem videl, da delajo nov vodovod do Vipave. — Ljudje se bojijo, da bo tudi letos obilo suše.

Kaj se sliši po svetu.

Požrešnost požrešna.

Gospodična Galtie v francoskem mestu Brestu je bila kar neumna na črešnje. Zlezla je na drevo in se jih tako najedla s koščicami vred, da je malo potem umrla. V želodcu so ji našli še 850 koščic.

12.000 prosilcev za mesto pismonoše.

Francoski listi poročajo, da vlada tam velik naval na državne službe. Za mesto enega pismonoše je bilo vloženo 12.000 prošenj.

To je »junak«.

Na Dunaju je neki 19letni fant 80 ur neprenehoma igral na klavir. S tem je pobil vse dosedanje rekorde.

Marmornata korita.

V glavnem mestu Transvaala v južni Afriki je marmor tako poceni, da delajo iz njega celo svinjska korita.

»Deo gratias«.

Na Malem Lošinju sta vpričo 17 otrok in 49 vnukov praznovala zlato poroko Ana in Hieronim Rizzi. Zanimivo je, kako se je starina dokopal do veljave in premoženja. Že zmlada je bil veren in ga je mati navadila, naj pri vsaki nesreči, ki ga doleti, reče »Deo gratias« (Bogu hvala). Sprva je Rizzi služil kot strežnik na majhni ribiški ladji. Polagoma je prihranil nekaj denarja in si najel lastno ladjico; ko mu ni več služila, jo je razsekal in prodal za kurjavo. Kupil si je jadralnico, podpisal prijatelju menico za 3700 goldinarjev, pa jo je moral plačati. »Deo gratias« je dejal. Strela mu je razčesnila jadralnico; »Deo gratias« je zopet rekel stari mornar in se trudil dalje. Kupil si je motorno ladjo. Na odprtem morju jo je parnik »Wurm-

brand« potopil. Zopet »Deo gratias« preko vseh nezdoljivosti in trpljenj do zlate poroke v spoštovanju in imetju.

»Tiger« in jezuiti.

Znani francoski ministrski predsednik in zagrizeni svobodomislec Clemenceau se je zval zastran svoje brezobzirnosti tiger. Nekoč se je pritoževal, da je pretemno v njegovi pisalni sobi, ker raste baš pred oknom košato drevo. »Pa ga posečite,« mu svetuje prijatelj. »Da, če bi bilo moje, a tam je jezuitski samostan. Tistih pa ne bom prosil za milost.«

Omenjeni prijatelj je pa skrivaj prosil jezuitskega predstojnika, naj drevo posečejo. Naslednjega dne je bil Clemenceau prijetno presenečen, ko je videl, da ni več drevesa pod oknom. Sede za mizo in napiše pismo: »Oče moj, prav hvaležen sem Vam za uslugo. Oče Vam pa pravim, ker ste mi dali luč.«

Drugi dan je Clemenceau bral pismo: »Sin moj! Usluga je bila prav majhna. Moj sin Vam pa pravim za to, ker sem Vam pokazal košček neba.«

Odkdaj se strižejo moški.

Rad stikam po bukvah, ki popisujejo stare čase in šege. V nekih bukvah, kjer se bere od Istre, od Čičev in Šavrinov, sem našel takole zapisano: »Do leta 1848. so nosili kmetje po zahodni Istri še vsi vprek dolge kite. Župniki so s prižnic zahtevali, naj si jih porežejo, in nekateri so slušali, a drugi pa kleli in se grozili. Nekatere ženske so žalovale in pokoro delale, če je oče skrivaj njih otroku kite porezal.« — Tako je bilo pred 80 leti; kako se je do danes že spremenilo...

Radi mode.

Sedanja moda zahteva, da ostane človek kolikor mogoče vitek. Zlasti za ženske drži: če hoče veljati za lepo, mora biti vitka. Na nekem zborovanju budimpeštanskih pekov so ugotovili, da se proda sedaj dnevno stotisoč kosov belega peciva manj kakor prej, ker hoče mnogo ljudi s stradanjem doseči po modi zaukazano vitkost.

Lepe krizanteme.

V Lucernu v Švici se je neki protestantovski trgovec razročil in drugič poročil. Prva žena je bila radi tega hudo užaljena in se je hotela maščevati nad svojo tekmovalko. Svoje maščevanje je pa skušala izvesti na zelo peklenski način. Obnašala se je kot prijateljica svoje naslednice in ji pošiljala lepe šopke rož. Pred dnevi je dobila ta druga žena krasen šopek belih krizantem. Toda predstavljajte si njeno grozo: ko je vsa srečna odvijala šopek, ji je iz srede cvetic zazijala nasproti glava strupene kače. Zlobno odpošiljalko so naznanili sodišču.

Grofica kradla dragulje.

V Berlinu so pred dnevi aretirali mlado, lepo in elegantno grofico Heldo Monroy, ki je ukradla svoji teti grofici Hermersberg zelo dragocen nakit. Mlada grofica je pripadala tako imenovani najodličnejši berlinski družbi. Njena družina ni premožna, pač pa je sestra njene matere grofica Hermersberg, zelo bogata. Pri teti, ki jo je imela zelo rada, je kontesa v zadnjem času tudi večinoma prebivala. Izrabila je njeno zaupanje in ji zmanila dragocen družinski nakit. Tatvina je vzbudila pred tedni v Berlinu veliko šuma, vendar policija dolgo časa ni mogla priti na sled tatovom. Lepe grofice, ki je živela v družini, seveda

ni nihče sumil. Končno je pa njena razsipnost obrnila nase pozornost premetenih tajnih policajev, ki so jo res zasačili pri prodaji draguljev. Ko so prišli na sled tatvini, se je nesrečni zaročenec lepe tatice ustrelil.

Kraljica samotarka.

Palača Cotroceni v Bukarešti ni več živahni kraljevi dvor, kar je bila nekoč. Kraljica Marija živi v samoti in piše knjige. Dokončuje svoje spomine in se je lotila pisati knjigo o Severni Ameriki.

6000 kv. kobilic.

V okolici bolgarskega mesteca Haskova so se pojavile ogromne množice kobilic. Oblastva so mobilizirala vse ljudi od 15 do 60 let. Do zdaj so poročali že 6000 kvintalov kobilic.

Osel.

Bila sta nekoč bogat knez in reven starček. Knez je imel na stotine sužnjev, ki so zanj delali, starček pa nobenega in je moral garati, da se je preživel.

Nekega dne pride starec pred kneza rekoč: »Pred dvajsetimi leti mi je poginil osel in sanjalo se mi je, da je njegova duša šla v enega tvojih sužnjev.« In začel je osla hvaliti, da se z ušesi ni mignil, če ga je pretepal. Knez vpraša: »Kdaj, praviš, ti je osel poginil?« — »Pred dvajsetimi leti.« — Ko so prišli pred kneza vsi dvajset letni sužnji, vpraša knez: »Je kdo med vami, ki hoče biti ves dan žejen, lačen in tepen, pri vsem tem pa da še z ušesi ne bo mignil?«

Sužnji so se začeli spogledovati. Eden pa, ki je v svojem pohlepu upal na bogato nagrado, stopi iz vrste in se javi. »Vzemi ga,« prikima knez starcu, »v tem tiči oslovska duša.«

beralci pod vplivom Mahničeve načelne kritike za vedno ločili. To ločitev je zapečatil prvi katoliški shod l. 1892. Prvi katoliški shod je dal idejno podlago za delo v naslednji dobi, ki jo označuje predvsem mogočno ljudsko-prosvetno gibanje, gospodarska osamosvojitve malega človeka, ustanovitev Slov. ljudske stranke in borba za kranjski deželni zbor. V zadnji dobi pa se je katoliško gibanje še razširilo in poglobilo. Vojna je lepo začeto delo prekinila. Iz vojne je važna deklaracija od 30. maja 1917.

Erjavec je zunanjo plat katoliškega gibanja dobro očrtal. V idejni razvoj se pa ni poglobil. To je pomanjkljivost, ki jo čuti sam. V uvodu namreč pravi, da knjiga »tvori predvsem nekaj kronološki pregled dogodkov«. Radi tega je čisto na kratko obdelal prvi katoliški shod, ki je katoliško gibanje uredil, mu dal idejno podlago in mu začrtal smer. O slovu pa je treba reči, da je dokaj miren in objektiv. Če pomislimo, da je bila knjiga zaključena v času najhujših strankarskih bojev, si lahko razložimo kak izraz, pobran iz dnevnega časopisja, ki pa ne sodi v resno publikacijo. Lahko bi izostala tudi kaka netočnost, n. pr.: razprava o slovenskih paralelkah na celjski gimnaziji, radi katerih je padla Windschgrätzova koalicijska vlada; se je vršila l. 1895. in ne 1885. (kar pa je morebiti tiskovna napaka); Italija je stopila v vojno 24. in ne 23. maja 1915.

a. k.

Ksaver Meško: Na poljani.

Založila Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. 1928. Str. 176.

Meško je pisatelj srca. Njegovi ljudje vzdrhte ob vsaki nesreči in on trpi z njimi z mehčkobnim in obzirnim sočutjem. Opisi Meškovi so polni tesnobe, nemira, slutenj in usode.

Povest »Na poljani« ima iste značilne poteze. Vodilna misel povesti je ta: Ljubiti zna samo dom! Zato se bridko maščujejo grehi, storjeni domu, katerega zapuščajo otroci, z lahkomišelnim hrepenenjem po sreči. Nauk, ki ga z ljubečo prošnjo daje povest, pa je: Še ima nekaj prostora naš dom in dela na njem je dovolj. Čemu bi se izgubljali in pogubljali v tujino, ki je in ostane — mačeha.

Zgodba pripoveduje: Trden, bahat kmet Matej Železnik gospodari na ponosnem posestvu Trata na Spodnji Poljani. Otrokom iz dveh nesrečnih zakonov hoče zapustiti bogastvo, ljubezni jim noče dati. Zato zapuščajo dom vsi: stari hlapec Andrej z nečakinjo Jerico, močni in ponosni pastir, najdenec Nande, usahli študent, prvorojenec iz drugega zakonca Vendelin, nežna hčerka Vilma, dobra stara služkinja Katra in končno še zadnja, najlepša, edina, ki je dajala še Trati življenje, Tinka. Od tedaj je Trata mrtva. V njej stršijo le še živi mrlič: skopuh Železnik, prvorojeni iz prve žene — propadli Peter in njegova prevarana žena Malka. Končno uide še ta, ubeži celo stari Železnik in ostane samo pijanec Peter. Mogočna Trata je izgnala vse in je bila mrtva prodana.

Ljubezen se je preselila na sosedni holm, kjer je v trudu gospodinjala Dolinarica z blagim sinom Ivanom. Ker je sijala pri Dolinarjevih ljubezen, je rastlo posestvo in cvetela sreča.

Gorka ljubezen je izžarevala iz blagega srca starega župnika in njegovega naslednika, iz solučne duše pota »pismouka« Florijana, starega učenika in Kovačevega Lojzeta. Vsi ti so poznali tujino, zato so vsi živeli z domovino.

Iz usodnih katastrof je zopet oživila mrtva

Književni pomenki.**Fran Erjavec: Zgodovina katoliškega gibanja na Slovenskem.**

V Ljubljani, 1928. Izdala in založila Prosvetna zveza, Str. 340.

Slovenci imamo malo izčrpnih knjig o politični zgodovini (dr. Prijatelj: Janko Kersnik, njega delo in doba, ki pa sega samo do Kersnikove smrti l. 1897.; dr. Lončar: Politično življenje Slovencev; Lončar je napisal tudi več temeljitih razprav o tem predmetu.). To je pa, če izznamemo še razne spomine (Vošnjak, Šuklje, Hribar) blizu vse. Manjka nam še mnogo. Življenjepisi in korespondence raznih vodilnih politikov in idejnih prvoboriteljev (pogledjmo samo goriške: Mahnič, J. Pavlica, dr. Gregorčič itd.) ter podrobne razprave o raznih perečih sodobnih vprašanjih še vedno čakajo delavcev.

Erjavec je s svojo knjigo skušal zamašiti vrzel v naši politični literaturi. Očrtal je razvoj katoliškega gibanja pri Slovencih. Začel je z l. 1848. Prej o politiki in o kakem gibanju sploh ni bilo niti govora, ker je v Avstriji vladal hud absolutizem. Slovenci so bili radi državne pripadnosti v tesni zvezi z notranjo politiko vse Avstrije. Radi tega je slovensko politično življenje brez poznanja istodobnega političnega položaja v Avstriji neumljivo. Tega so se zavedali vsi dosedanja politični zgo-

dovinarji in tega se je držal tudi Erjavec. Knjigo je razdelil v štiri dele: I. Prvi početki katoliškega gibanja v Sloveniji (1848—1879); II. Oblikovanje slovenskega katoliškega gibanja (1879—1893); III. Razmah katoliškega gibanja (1893—1906); IV. Zmaga katoliškega gibanja (1907—1918). — Za podlago te razdelitve je vzel avstrijsko notranjo politiko, ki je v prvi dobi zelo neenotna. Od prve ustave l. 1848. preko Bachovega absolutizma do decemberske ustave l. 1867. in političnega viška in propada nemškega liberalizma gre razvoj v tej dobi. L. 1879. je nastopil grof Taaffe, ki je vladal tja do l. 1893. Vrgla ga je volilna reforma. Naslednja leta izpolnjujejo boji za razširjenje volilne pravice, ki se končajo z dosedaj splošne, enake in direktne volilne pravice. Prve volitve po novem redu so se vršile 14. maja 1907. V zadnjih letih Avstrije so se pa stopnjevali narodni boji.

Vzporedno s tem se je razvijala domača politika, koje glavni znaki so bili l. 1848. popolna nepripravljenost, od l. 1860. do 1867. boj za osnovne narodne pravice, proti koncu šestdesetih let pa cepitev v konservativne Staroslovence in liberalne Mladoslovence. Radi hudega germanizatoričnega pritiska Auerspergove vlade (1871—1879) sta se obe struji združili. V Taaffejevi dobi so se katoličani in li-

Trata. Ivan je poročil Železnikovo Vilmo, Nande se je bogat in ljubezni poln vrnil iz Amerike, kupil na dražbi Trato in se v ljubezni sklenil s Tinko; celo izpreobrnjeni Venedelin je prinesel svoj dar, da je oživel rodni dom. Mrtva Trata je zopet vstala, ko je legel v grob Peter in doživljal poslednje ure Železnik.

S fino, nežno vzgojno tendenco riše pisatelj v tej povesti boj dveh svetov: svet poželenja in materializma, ki rodi greh. Kazen za greh je pa smrt. Drugo je svet ljubezni, ki cvete in živi na veke. »Dajaj srcem zlata na mernike, usahnejo sredi vsega bogastva, če ne rosi naše ljubezen!«

Povest »Na Poljanu« govori s pristržno prepravečnostjo našim dnem. Vsak naj bi jo prečital. Če že cele povesti ne, pa vsaj pridigo starega župnika na straneh 14, 15 in 16. Vredna je, da bi jo ponavljali vsi propovedniki po vsej naši deželi!

F. T.

Došle knjige.

France Bevk: *Tuje dele in drugi spisi*. Tiskala in založila tiskarna »Edinost«. Trst, 1929. Str. 102.

Fran Govekar: *Olga*. Vodnikova družba v Ljubljani, 1928. Str. 131.

Vodnikova pratika za l. 1929. Vodnikova družba v Ljubljani. Str. 128.

Ivan Matičič: *Na mrtvi straži*. Vodnikova družba v Ljubljani. Str. 112.

Dr. Josip Jeraj: *Ob skrivnih virih*. Založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru, 1924. Str. 102.

Dr. Josip Jeraj: *Socialno vprašanje*. Založila tiskarna sv. Cirila v Mariboru, 1928. Str. 212.

Janko Orožen: *Zgodovina Celja*. I. del: Prazgodovinska in rimska Celja. Str. 144. — II. del: Srednjeveško Celje kot središče državnostvornega stremeljenja, doba narodne samostojnosti, Savinjska marka, knezi in grofje Celjani. Str. 162 + VI. Založila Goričar & Leskovšek v Celju, 1927.

A. B.: *Slovenska pesmarica*. Zbirka najprej objavljenih narodnih in umetnih pesmi. Celje, 1928. Založila Goričar & Leskovšek. Str. 240 + XXII.

Ivo Šorli: *Golobovi*. Novela. Založila Goričar & Leskovšek v Celju, 1924. Str. 158.

Alojzij Remec: *Iz moje domovine*. Mlade povesti. Založila Goričar & Leskovšek v Celju, 1922. Str. 193.

Josip Korban: *Koča v globeli*. Založila Goričar & Leskovšek v Celju, 1928. Str. 158.

Josip Brinar: *Slovarček zemljepisnih imen, njih izvir in pomen*. Založila Goričar & Leskovšek v Celju, 1928. Str. 70.

Ivo Jančič: *Risanje za l. — 7. šol. leto*. Založila Goričar & Leskovšek v Celju, 1927.

Spremembe v zakonu o novačenju.

Kr. odlok: zakon od 25. aprila 1929. št. 674 določuje glede najkrajše (3 mesece) in skrajšane vojaške službe (najmanj 6 mesecev) tole: Pravica do skrajšane (ferma riducibile) ali pa do najkrajše vojaške službe (ferma minima) (čl. 81. 82. in 83. enotnega zakona o novačenju), se ne prizna, če nabornik ne dokaže, da je s povoljnim uspehom obiskoval predvojaške ali predmornariške tečaje ali če ne dokaže, da jih ni mogel iz stvarnih razlogov obiskovati. Naborniki, ki bi imeli drugače pravico do skrajšane vojaške službe, a niso obiskovali imenovanih tečajev, bodo morali služiti tri mesece več, nego bo odredil vojni minister za nabornike istega letnika, ki so obiskovali omenjene tečaje.

Naborniki, ki imajo pravico do najkrajše vojaške službe, pa niso obiskovali predvojaških ali predmornariških tečajev, lahko v mirnem času dosežejo odlog vojaške službe največ za dve leti. Če ne dokažejo, da so med tem časom s povoljnim uspehom obiskovali predvojaške ali predmornariške tečaje, bodo morali pozneje mesto treh služiti šest mesecev. Vojaški letnika 1908., katerim ni bila priznana pravica do najkrajše vojaške službe samo radi tega, ker niso zadostili do cela zahtevi glede predvojaških tečajev, bodo služili samo tri mesece, če so dovršili s povoljnim uspehom vsaj en predvojaški ali predmornariški tečaj. Prihodnjič bomo povedali, kdo ima pravico do najkrajše, oziroma do skrajšane vojaške službe, ker so se v zadnjem času tudi te določbe enotnega zakona o novačenju spremenile.

Zahvala.

Podpisani se po »Novem listu« srčno zahvaljuje za vse čestitke in spomine v molitvi čč. gg. duhovnikom in drugim, ki so se ga spominjali ob njegovi 70-letnici in v boleznih. Ker se je bolezen obrnila na bolje, se nadeja, da kmalu ozdravi z božjo pomočjo in da bo mogel še nadaljevati svojo duhovniško službo. Presrečna hvala tudi g. zdravniku drju. Pertotu za požrtvovalno skrb v boleznih. Vsem bodi Bog plačnik!

Ivan Slavec, kanonik v Trstu.

Vsak človek

si želi kak dobitok, toda vsak dobitok je odvisen od sreče. Le dobitki, ki obstajajo iz zlatih pristanov z lepim

kamnom, niso odvisni od sreče. Tak pristan dobi vsak, kdor nabere 200 listkov, ki so priloženi vsem ¼ kg težkim paketom jajčnih testenin PEKA-TETE.

Dar.

Mesto venca na grob ponesrečenemu sinu vojaku daruje Franc Nemec, št. Peter pri Gorici 20 lir za »Alojzijevišče«.

Za umnega gospodarja.

Semnji v prihodnjem tednu.

V nedeljo 16. junija: Trnovo pri Bistrici, Buzet, Motovun, Črniče; ponedeljek 17. junija: Povir pri Sežani, Sv. Anton pri Koprju; torek 18. junija: Tinjan pri Pazinu; četrtek 20. junija: Buzet, Bazovica, Vipava; sobota 22. junija: Sežana.

Pregledovanje plemenskih bikov

v okrajih Ajdovščina, Gorica, Kanal, Komen, Gradiška ob Soči in Krmin.

17. junija: Podkraj ob 8. uri, Col ob 10., Št. Vid ob 11½, Slap ob 12., Vipava ob 14., Vrhpolje ob 14½, Budanje ob 15., Šturje ob 15½ uri.

18. junija: Dobravljje ob 8., Šmarje ob 9., Gabrije ob 9½, Rihemberk ob 10., Črniče ob 11., Vrtovin ob 11½, Kamnje ob 12., Dol-Otlica ob 14½, Lokavec ob 15½, Sv. Križ ob 16. uri.

19. junija: Ravnica ob 8., Trnovo ob 9., Lokve ob 10., Čepovan ob 11., Bate ob 14., Grgar ob 15., Solkan ob 16. uri.

20. junija: Kanalski vrh ob 8., Banjšice ob 9., Kal ob 10., Koprivišče ob 10½, Avče ob 11., Kanal ob 12., Ročinj ob 14., Plave ob 15., Anhovo ob 16. uri.

21. junija: Glavnik ob 8., Drnovik ob 9., Medana ob 9½, Vipolže ob 10½, Kojsko ob 11., Števerjan ob 11½, Pevma ob 12., Ločnik ob 14., Gorica ob 15½ uri.

22. junija: Št. Peter pri Gorici ob 8., Vrtojba ob 8½, Bilje ob 9., Renče ob 9½, Bukovica ob 10., Prvačina ob 10½, Dornberg ob 11., Vogersko ob 14., Šempas ob 14½, Osek ob 15., Ajševica ob 16. uri.

25. junija: Tupelče ob 8. uri, Gorjansko ob 9., Pliskovica ob 10., Komen ob 11., Vojšćica ob 13., Temnica ob 13½, Kostanjevica ob 14., Opatjeselo ob 14½, Sovodnje ob 15 uri, Miren ob 15½ uri.

Kakšno letino pričakujemo?

Od letine zavisi celotno blagostanje dežele. Če je letina slaba, prede slaba tudi kmetovalcu, ki se mora zadolževati. Če kmetovalec nima denarja, prede slaba tudi obrtniku; slaba prede zdravniku, ker ubogi kmetovalec ne more biti »tako« bolan, da bi rabil zdravnika; slaba prede jezičnemu dohtarju, ker kmetovalec nima denarja, da se pravda; slaba prede celo duhovniku, ki ne dobi tako obilne bire, kot če je letina dobra.

Ubog kmetovalec, ubogi vsi stanovalci, uboga vsa dežela.

Dobra letina zavisi od mnogih činiteljev, od katerih so najvažnejši dobrota zemlje, vlaga in toplota, potem pa kmetovalčeva skrbnost pri obdelovanju zemlje in zatiranju škodljivcev. Ker kmetovalec le težko upliva na vlago (z namakanjem!) in je brez moči nasproti solnčni toploti, ne zavisi letina povsem od kmetovalca. Kako bo letina v resnici izpadla, bomo

poročali enkrat pod zimo, ko bodo pridelki pod streho. V naslednjem pa naj slede poročila, kakšno letino pričakuje dežela.

Koprščina in Breg.

Poljski pridelki: Žito pri nas ne pride v poštev, koruza za enkrat kaže dobro. Dobro kaže domači krompir, uvoženi slabše. Fižol je žalosten, napadel ga je mrčes. Graha je bilo letos malo, ker ga je mnogo zmrznilo v zimskem času.

(Nadaljevanje na str. 11.)

Trta kaže srednje.

Sadje: Pridelek črešenj v višjih legah dober, v nižjih jih ni bilo. Cena črešenj dobra. Jabolki in češplji je pri nas malo. Hrušk bo ena četrtna redne letine. Pozeblo je mnogo oljk in čakati bomo morali vsaj 20 let, da bo do zopet v prejšnjem stanju.

Krma: Sena je po nekod komaj za polovico, drugod srednja letina. Detelja v glavnem dobra.

Vreme: Do zadnjih dni, t. j. 29. maja 20 dni nazaj, burja nas ne pozablja. V višjih legah se čuti pomanjkanje vlage, posebno v osapski dolini.

Splošni gospodarski položaj: Pred tremi leti je bila toča, potem 2 leti suša, v poslednji zimi nam je zmrznilo $\frac{3}{4}$ semenskega krompirja, potem je prišla huda burja, da je strehe odkrivala. Posledica vsega tega je zadolženje vanje.

Brkini in ostala severna Istra.

Poljski pridelki: Jesenske setve smo morali v splošnem preorati. Kdor ni preoral, ima redko žito. Jaro žito kaže precej dobro; krompir prav dobro, ako ga suša ne stisne. Fižol kaže dobro, enako koruza.

Trta: Pri nas ni trtnih nasadov, kjer pa so, je tretjina trt popokala in se posušila, tako da bo dal vinski pridelek komaj polovico lanskega.

Sadje: Črešnje srednja letina, jablane skoro vse brez cvetja ali ga imajo malo. Hruške srednja letina ali kaj manj. Češplj po nekaterih krajih nič, po nekaterih srednja letina. Smokve vse suhe, breskve na polovico. Tudi brinje je od mraza zarjavelo (za brinjevo zrnje dobe pri nas mnogi lepe denarce).

Krma: Sena splošno manj kot lansko leto radi lanske suše, ki je umorila mnogo strnja; sledil je hud zimski mraz, potem premalo spomladnega deževja. Zato je travica redka, ravno tako so revna tudi deteljišča.

Vreme: Kmetje so se že bali suše, a sedaj je nekoliko namočilo.

Splošni gospodarski položaj ni zadovoljiv, kar je tudi umljivo iz dveh zaporednih slabih letin. Prodajamo drva, a žalibog bodo kmalu pri kraju. Gozdovi se namreč redčijo, tako da bomo za par let lahko nabavljali le še kolce za fižol. Zadolžujemo se.

Tržaška okolica.

Poljski pridelki: V spodnji okolici zavise od zalivanja in gnojenja, samo če črvi ne napravijo preveč škode. Teh pa je zelo mnogo. V zgornji okolici kaže žito, posebno jaro, precej dobro, enako tudi krompir in koruza.

Trta kaže v splošnem zelo dobro.

Sadje: Mnogo je škodila huda zima, a črešenj je bilo precej, ravno tako tudi upamo na hruške in češplje. Stare oljke nad Barkovljami so pomrle.

Izpod Snežnika.

Poljski pridelki: Zimsko žito, ki ni bilo preorano — mnogo se ga je moralo preorati — je redko. Spomladanske setve so srednje, koruza kaže dobro. Enako tudi krompir in fižol.

Trta: Je deloma pozebla in je pričakovati majhen pridelek. Itak nimamo velikih vinogradov.

Sadje: Črešnje slabo, jabolke srednje, hruške in češplje dobro.

Krma: Na suhih tleh je trava zelo redka, tudi rast ni obilna. Deteljišča srednja.

Vreme je bilo v maju neugodno za krmo, ker je bilo premalo dežja. Za sadje pa je bilo ugodno, ker je odcvelo v lepem vremenu.

Splošni gospodarski položaj je neugoden vsled slabih letin zadnjih treh let. Stanje živine se je vsled pomanjkanja krme znižalo in s tem tudi glavni kmetovalčev dohodek.

Vremenska dolina.

Poljski pridelki: Pšenici ardito in gentile roso sta popolnoma pozebli. Domača pšenica in rž sta primeroma lepi. Jesenski ječmen je deloma in mestoma tudi popolnoma pozebel, spomladanski je lep. Koruza kaže dobro, kakor tudi oves. Krompir, ki je bil gnojen z umetnimi gnojili, (superfosfat 60%, kaljeva sol 20%, žvepleno kislino amonijak 20%) je izredno lep, ostali je zadovoljiv. Fižol, grah in pesa, doslej lepa; odločila pa bosta dež ali suša.

Trta: 30% trt je vničila zima. Pridelek bo, če pojde odslej vse po sreči, vendar le za polovico manjši od lanskega.

Sadje: Jablane so letos izredno trpele od cvetodera, na jablanah in češpljah je napravil še pedic veliko škodo. Hrušek bo malo, vzrok isti. Radi pozne pomladi je bila cvetna doba prekratka. Črešenj malo. Vsega sadja bo manj, kot smo pričakovali.

Krma: Nekateri travniki so močno izpodjedeni po bramorjih. Seno redko. Deteljišča slaba, vse to radi lanske suše in radi silnega mraza, povrhu pa še letošnja spomladanska suša.

Vreme: Doslej ugodno razen spomladanske suše. 12. maja smo imeli prvo točo. Sadje je bilo tedaj v polnem cvetju in je brez dvoma trpelo veliko škodo, katere pa ne moremo preceniti.

Splošni gospodarski položaj je še vedno zelo slab. Živimo še vedno od dobrih upov.

Pivka.

Poljski pridelki: Ozimno žito je pomrznilo; kdor ni preoral in sejal jarega žita, bo imel zelo slabo žetev. Krompir kaže dobro, le škoda, da ga nismo sadili v običajni množini; temu je vzrok, da ga nismo lani dovolj pridelali, deloma pa ker je zmrznil po zimi.

Sadje kaže v splošnem dobro, posebno hruške in češplje, jablane pa so različni škodljivci napali.

Krma: Trava je poškodovana od lanske suše in letošnjega zimskega mraza. Je redka in majhna. Po več mestih dela škodo črv.

Vreme: Do zadnjih dni t. j. 29. maja smo že občutili sušo, posebno na travi. Ta in drugi dan je padel izdaten dež.

Splošni gospodarski položaj: Zgornja Pivka je živela prej od prevažanja lesa. Zdaj se vozniki pritožujejo, da so slabo plačani. Podobno tudi v

Studenem in v krajih pod Nanosom. Ljudstvo goji živino, le škoda, da mlekarne tako slabo plačujejo mleko. Gospodarski položaj je z eno besedo takle: kdor zelo varčuje, shaja za silo, drugače leze v dolgove. Vzrok: slabe letine zadnjih let.

Zgornji Kras.

Poljski pridelki: Jesenska setev: stara pšenica je zimo prestala, nova pšenica (ardito, gentile rosso) je po treh četrtnah pomrla, njive so bile preorane. Ječmen in koruza, zlasti pa krompir kaže prav dobro.

Trta: Refošk je v splošnem zimo prenesel, izabela, belo in gned so zelo zelo trpele. Kar je ostalo od lanske suše in letošnje zime, kaže prvovrstno, vendar bo pridelek terana dosegel komaj polovico redne letine. Čakati bomo morali vsaj 10 let, da spravimo v nogo v prejšnje stanje.

Sadje: Splošno slabo. Večina fig je pomrla, enako dosti breskev, nekaj češplj in tudi hrušk. V celoti bo sadja četrtno do polovice srednje letine.

Seno: Zelo slabo. Komaj polovico lanske letine, ki je bila srednja.

Vzrok: lanska suša in letošnja zima je mnogo trave posušila in zatrla do korenin.

Vreme: Zemljo je zima prerahljala, da jo je prijetno obdelovati. Vreme je toplo, zemlja dovolj vlažna.

Splošni gospodarski položaj: Kmetje so že lani radi suše prodali velik del živine, a pomanjkanje dohodkov sili kmeta še naprej v prodajo, da deloma odplačuje dolgove. Če pa pri nas ni živine, ni gnoja, če ni gnoja, je tudi pridelek siroten.

Spodnji Kras.

Poljski pridelki: Žito je zelo trpelo vsled letošnje zime, zlasti radi strašne burje, ki je odnesla zemljo in razkopala zimsko setev. Računamo s polovico normalnega pridelka. Posamezne vasi so vso pšenico preorale; koruza do zdaj dobra, enako tudi krompir in fižol.

Trta: Pozebla je dobra tretjina trt, zlasti stare. Drugače kaže dobro, zaroda je precej. Bolezni doslej ni bilo.

Sadje: Pridelek ničev. Črešnje so napadle gosenice.

Krma: Trava je zelo slabo pogrnala, veliko je vzela lanska suša in tudi dolga zima je povzročila, da je sedaj prva košnja skrajno slaba. Morda komaj $\frac{1}{5}$ normalnega pridelka. Detelja ostala majhna; manj ko polovico srednjega pridelka.

Vreme: Višji del je imel več dežja in se še nekam drži. Nižji del (od Komna proti morju) ima prve znake suše in zlasti solnčne oparice. Zlasti piča in sočivje nujno potrebuje dežja, ki se sicer vsaki dan pripravlja, pa ga redno vsako jutro severovzhodnik prežene. Okoli Kobjeglave je bilo v soboto, 1. 6. nekaj toče.

Splošni gospodarski položaj je slab. Deloma dolgovi pri Istituto Federale di Credito in Banca del Friuli, deloma dolgovi izseljencem (ki zelo malo domov pošiljajo!), še največ pa to, da (Nadaljevanje na str. 12.)

žive skoro vse kmečke družine spodnjega Krasa na štacuni in še to na kredit. Živinoreja je zelo padla, število goved je polovica predvojnih.

Braniška dolina.

Poljski pridelki: Zimske pšenice smo spomladi mnogo preorali, ker je pozebla. Spomladansko žito kaže v splošnem dobro, enako tudi fižol, krompir in koruza.

Sadje: Sadja bo bolj pičel pridelek. Zima in mrčes sta mnogo škodila. Jabolk in češpelj ne bo skoraj nič, češenj imamo približno $\frac{1}{3}$ rednega pridelka, hrušk bo kaj več kot polovica.

Trta: Okoli tretjino trt je vzela zima, kar jih je ostalo, kažejo v srednjem dobro letino.

Krma: Sena in detelje pričakujemo komaj polovično letino, vzrok je lanske suša in letošnja zima.

Vreme: Do konca maja neugodno, sedaj je boljše.

Splošni gospodarski položaj je radi slabih letin in velikih stroškov bolj slab.

Zgornja Vipava.

Poljski pridelki: Žita slaba radi pozebe, koruza do sedaj lepa. Krompir kaže prav dobro, enako tudi fižol in drugo sočivje.

Sadje: Po dolini je češnjevo cvetje mraz do malega vničil; po brdih polovični pridelek. Hruške kažejo dobro letino, breskve srednje, jabolka prav slabo.

Trta: Mnogo trt je pozeblo, ostale pa kažejo prav dobro.

Krma: Gorski travniki imajo zelo redko travo, in sicer radi lanske suše, letošnje zime in radi črva. Tudi detelja se ni sponesla.

Vreme je za trto zelo ugodno. Za seno in poljske pridelke do konca maja presuho, sedaj je boljše.

Splošni gospodarski položaj: Mi smo vinogradniki in živinorejci. Živine smo odprodali mnogo in ne vem, kaj bodo naši hlevi zopet tako polni, ko so bili. Kjer pa ni živine, ni gnoja za njive in ne za vinograde, zato pa je stanje naših gospodarjev prej žalostno ko veselo.

Srednja Vipavska.

Poljski pridelki: Žita od Sv. Križa do Vrtovina prav lepa, od Sv. Križa do Vipave slaba. Mnogi so njive preorali in sejali koruzo, ki kaže v splošnem dobro; enako tudi krompir in fižol.

Trta: Starejših trt je ponekod polovica pomrznila, kar je ostalo in mlajši nasadi kažejo izvrstno.

Sadje: Po višjih legah kažejo češenje dobro letino. V nižjih pa zelo slabo. Jabolk, hrušk in češpelj skoraj nič, marelic srednje.

Krma: Trava zelo, zelo redka. Prva košnja detelje je bila od Sv. Križa do Vrtovina zadovoljiva, od Sv. Križa do Vipave pa je dala komaj polovico.

Vreme: Do 4. junija zelo suho in vetrovito, potem je prišel zadosten dež, ki je rešil, vsaj tako upamo, krompir in fižol ter pomagal travi in koruzi.

Gospodarski položaj: Na splošno vedno bolj šibak, kar dokazujejo pred vsem mnoge dražbe premičnin in mnogo vknjižb na nepremičninah.

MALI OGLASI.

Vsaka beseda stane 50 stot., debelo tiskana 1 lito. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Če je navedena posebna „šifra“, pošljite ponudbe ali odgovore v zaprtem ovitku na katerem je navedena „šifra“.

UGODNA PRILIKA. Dne 26. junija se bo vršila v Sp. Novakih št. 3 pri Cerknem dražba posestva, ki meri 34 ha 4 a 30 m² površine. Najnižji ponudek je 30.000 lir. Posestvo je zelo obsežno: obsega travnike, njive ter gozdove. V zgoraj omenjenem znesku je všteti tudi inventar (2 kravi, 1 konj, ter razno orodje), ki je sam na sebi vreden 5000 lir. — Zelo ugodna prilika, katere ne smete zamuditi.

BLIZU TRSTA (Gabrovec pri Proseku) se prodaja posestvo, obstoječe iz hiše št. 33 z več prostori — sobami, hleva, kleti, malega hleva, dvorišča, dveh vrtov pri hiši, njiv in travnikov za prereditve 3 goved. Odda se tudi v najem. Pojasnila daje F. Meden, Sv. Križ pri Trstu.

PRODAM 6 km od Gorice 3 male hiše, tudi posamezno z ali brez zemljišča. Naslov pri upravi.

ŽIBERNA Pavel, Sežana 72, išče čevljarstva vajenca poštenih staršev.

KUPITE! Radi selitve je na prodaj v Dolenji vasi veliko posestvo za pod polovično ceno. Pojasnila daje Koritnik Andrej, Senožeče 50.

OSKRBNISTVO grofa Coroninija v Krombergu prodaja približno 100 kvintalov murvinega perja.

STANOVANJE z 2 ali 3 sobami v mestu ali v neposredni bližini mesta išče Gorše Franc, kipar, Gorica, viale XXIV maggio 8.

URADNICA, dolgoletna trgovska praksa, znanje jezikov, reference, išče mesta. Prijazne ponudbe upravi pod šifro »Poštenost«.

Ljudje si pritrjujejo vedno bolj pri tobaku, vinu in drugemu. Dobra letina bi še marsikaj rešila.

Spodnja Vipavska.

Poljski pridelki: Zgodaj posejana pšenica lepo kaže, kasnejši je škodil mraz, enako tudi ječmenu. Koruza je v peščeni ali lažji zemlji dobra, v težji zemlji so jo črvi mnogo vničili. Krompir kaže dobro, holandski in rožnik je že odcvetel, kamnik cvete. Fižol si je po zadnjem deževju opomogel, prvi grah je trpel na suši.

Trta je vsled lanske suše in zime mnogo trpela. Od preostalih trt pričakujemo razmeroma dobro letino.

Sadje: Češnjam je škodil v nizkih legah mraz, v višjih je dober pridelek. Jabolk, hrušk in češpelj bolj malo, breskve, katerih imamo že več lepих nasadov, kažejo isto sliko kot češenje.

Krma je za dve tretjini. Rdeča detelja — inkarnatka — popolnoma zmrznila, seno bo bolj pusto, košnja se je zakasnila za cele 3 tedne.

Vreme: Z vremenom smo zadovoljni.

Splošni gospodarski položaj: Vsled lanske slabe letine morajo kmetje kupovati tudi najnavadnejše življenske potrebščine. Tretjina posestnikov ima vknjižbe od raznih goriških bank, mnogi prodajo zadnji rep iz hleva ali celo kose zemlje. Posledica položaja je močno izseljevanje v Ameriko, posledica tega občutljivo pomanjkanje delovnih moči pri kmečkem delu. Upanje stavimo v letino.

CEMENT prima »Udine« ali »Isenzo«, cementne cevi in dimnike, štedilnike, mreže za ograje, traverze in razno železnino priporoča trgovina Repič v Ajdovščini.

DOMAČA VINA, namizna in sortirana, od daja po zmernih cenah Kmetijsko društvo v Vipavi.

KRONE, srebro in zlato, kakor tudi staro zlato kupujem vedno po najvišjih cenah. Vsa popravila kar najhitreje. *Moderna zlatarna*, Corso Verdi 13 (Gorica, nasproti novemu Zelenjadnemu trgu).

POHIŠTVO nudi sirom naše dežele znana industrija pohištva, Stefan Gomišček, Solkan 280. Tu je velika izbira oprave iz trdega lesa po najnižjih cenah. Ne zamudite prilike!

SPOSOBNEGA POTNIKA za province Gorica, Trst, Videm, išče velika tvornica za vsakemu kmetovalcu potrebne izdelke. Potrebno znanje slovenskega in italijanskega jezika. Pisati: Firma Wilhelm Bayer, Kufstein — Austria.

TROPINOVEC pristni, dobite vedno v vsaki množini pri »Zadružni žganjekuh« v Dornbergu.

NOVA ZALOGA pohištva, lastna delavnica v Solkanu. Sprejemam vsakovrstna naročila. G. Jug, Gorica, via Rastello 37.

GLASOVIR dunajski dobro ohranjen in Radio nov prvovrsten se prodaja. Vprašati: Petrič, Postojna 228.

Iščem učenca tapetnika (štrmacarja) z dobrim spričevalom. Jelerčič, Trnovo — Bistrica.

Goriška okolica.

Poljski pridelki: Kdor je zgodaj v jeseni sejal, ima krasno pšenico. Poznejša je slabša in redka. Isto velja za ječmen. Koruza kaže dobro, krompir zelo dobro, enako tudi fižol, zgodnjemu grahu je mraz nekoliko škodil.

Trta kaže zelo dobro, nekoliko starejših trt je pomrznilo.

Sadje: V višjih legah zelo mnogo češenj, v nižjih manj. Jabolk nič, hruške in češplje kažejo srednje letino.

Krma: Seno je redko, detelja večinoma dobra, inkarnatka je deloma pomrznila.

Vreme: Zadnji dež je zelo mnogo koristil.

Splošni gospodarski položaj je dovolj dober, posebno ker lahko vse prodamo na bližnjem trgu v Gorici.

Brda.

Poljski pridelki: Žita kažejo srednje dobro, koruza dobro, enako tudi krompir in fižol. Vedno več sadimo zgodnjega graha, za katerega so prejšnji letos lep denar, četudi je prav zgodnjega mnogo pomrznilo.

Trta: Mnogo trt je zmrznilo, posebno starejših, ostale kažejo dobro.

Sadje: Glavnega pridelka t. j. češenj smo še precej pridelali. Tudi če ne so zadovoljive. Jabolk, hrušk, češpelj bo pa pičel pridelek.

Krma: Seno in detelja v splošnem dobra, le v nekaterih krajih je seno bolj redko.

(Nadaljevanje na str. 13.)

Vreme: Do sedaj zelo ugodno, ker redno tu pa tam dežuje.

Splošni gospodarski položaj: Rožnat ni bil v Brdih nikoli, a sedaj težimo še pod večjimi bremenami dolgov.

Banjška planota.

Poljski pridelki: Jesenska setev zmrznila, kar je ostalo, je zelo redko. Nekaj bolje je z jaro setvijo. Krompir in fižol kažejo dobro.

Sadje: Sadje je pri nas stranski pridelek, ki ne zadostuje niti domači porabi. Jabolke niso niti cvetele.

Krma: Travnata ruša je radi zime marsikje zmrznila, v splošnem je seno redko in nizko.

Vreme: V maju je bila suša, sedaj je vreme ugodno.

Splošni gospodarski položaj: Vsled lanske suše ter pičle in malovredne krme, smo prodali mnogo živine. Živina je zelo boleha, ker ji je škodil mraz. Krompirja je tudi precej zmrznilo, zato je gospodarski položaj šibak.

Idrijska okolica.

Poljski pridelki: Ozimno pšenico je zima mestoma popolnoma vzela, kar je ostalo, kaže dobro. Krompir, fižol in drugi poljski pridelki kažejo dobro, a so vsled pomladanske suše v rasti nekoliko zaostali.

Sadje je izredno lepo cvetelo in kaže dobro.

Krma: Trava je redka, zlasti tam, kjer so bila lanske leto tla od suše sežgana. Trava in detelja čutita tudi letos pomanjkanje dežja.

Vreme: Mraz je trajal dolgo spomladi. Po vsakem dežju so nastopili suhi vetrovi, ki so tla koj izsušili. Zadnji dež je pravi blagoslov in bo mnogo popravil.

Splošni gospodarski položaj ni rožnat. V tolažbo je to, da se je povečalo povpraševanje po stavbnem lesu in po maslu.

Šentviškogorska planota in Cerkljansko.

Poljski pridelki: Žito je povsod lepo. Vsled dežja je nekoliko pleglo, posebno rž. Krompir in fižol ne kaže ta nič slabše. Ako ne pride rja ali toča, upamo na dobro letino.

Sadje: Hrušk bo letos mnogo, jač bolk pa skoraj nič. Niso cvetele. Češpelj bo nekaj, češnje pa itak malo rodi.

Krma: Seno kaže, da ga bo precej. Vendar je po nekod trava redka. Detelja povsod lepa.

Vreme: Do sedaj dobro, pogosti dež namaka zemljo za potrebo.

Splošni gospodarski položaj je sedaj razmeroma boljši. Živina ni tako zastoj, kot je bila. Denarni dohodek imamo le od živine, predvsem od mlekar. Ako bo letina tako dobra, kakor kaže, potem bo morda boljši gospodarski položaj kot prejšnja leta.

Tolminska okolica.

Poljski pridelki: Pšenica deloma pozebla, ostala kaže srednje dobro. Zimski ječmen dobro, rž izvrstno, krompir, koruza in fižol prav dobro.

Sadje: Jabolk nič, hruške srednje dobro, češplje so po večini pomrznile.

Trava: Senožeti v hribovitih krajih kažejo slabo, ker je trava redka. Mnogo ruše je tudi zmrznilo. Nižinski in pognojeni travniki bodo dali srednjo košnjo.

Vreme: Maja ugodno, prej je bilo premrzlo.

Splošni gospodarski položaj ni ravno slab, a tudi ne dober.

Kobariško.

Poljski pridelki: Žita, posebno pšenica in koruza, kažejo prav lepo. Enako tudi krompir in fižol.

Sadje: V hribovitem delu kaže precej, v dolinskih legah prav malo.

Krma: Detelja kaže dobro letino, seno srednjo.

Vreme: Do konca aprila premrzlo, pozneje prav ugodno.

Splošni gospodarski položaj: Naši kmetovalci so v splošnem glede obdelovanja polj še precej zaostali, posebno pa glede gnojenja z umetnimi gnojili. Drugače bi naša polja dajala lepe pridelke. Denarja med kmetovalci seveda ni, a temu ni zadnji vzrok tudi velika potratnost pri mladini.

Bovško.

Poljski pridelki: Ozimne so prav lepe, spomladna setev slabša, lepo kaže krompir in fižol; grah boleha.

(Nadaljevanje na str. 14.)

Kmetska posojilnica v Grgarju

r. z. z n. z.

vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki se bo vršil dne 30. junija t. l. ob 15. uri v posojilničnih prostorih.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Odobrenje računskega zaključka za l. 1928.
4. Dopolnilne volitve načelstva.
5. Slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti se bo vršil drugi občni zbor pol ure kasneje ob vsakem številu navzočih članov.

Načelstvo.

VABILO

k REDNEMU OBČNEMU ZBORU Delavske kmečke posojilnice v Renčah, ki se bo vršil dne 30. junija t. l. ob 4. popoldne v dvorani g. Fr. Brumata s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva;
2. poročilo pregledovalca računov;
3. pretresovanje in potrditve računa za leto 1928;
4. volitev novega načelstva in pregledovalca računov;
5. prememba združnih pravil;
6. raznoterosti.

Načelstvo.

Zahvala

V bridki žalosti, ki nas je zadela, ko je podlegel v svojem 68. letu zavrtni bolezi naš dobri in ljubljeni oče, tast in stari oče

Jožef Budal

iz Štandreža, se najtopleje zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem in prijateljem za tolažbo in pomoč, ki so nam jo izkazali. Posebno zahvalo izrekamo preč. g. župniku Josipu Kosovelu iz Štandreža in preč. g. župniku Angelu Čargu iz Sovodenj kakor tudi pevskemu zboru iz Štandreža in vsem, ki so spremili dragega pokojnika k večnemu počitku.

Štandrež - Videm - Sulmona, 7. rožnika 1929.

Žalujoča rodbina:

sinova Andrej in Alojzij, hčere Karolina, Ema in Zora, snahi Edka Budal-Bloudkova in Jožefa Budal-Cejanova, vnuki Gojko, Sonja in Breda.

Trgovska-obrtna zadruga v Gorici,

vpisana zadruga z neomejenim jamstvom v likvidaciji, sklicuje po podpisanem likvidacijskem odboru na dan 23. junija t. l. ob 10. uri

redni občni zbor

ki se bo vršil v prostorih Goriške ljudske posojilnice, Via Carducci št. 7, I. nadstropje.

DNEVNI RED:

1. Poročilo likvidacijskega odbora;
2. poročilo nadzorstva;
3. potrjenje letnih računov;
4. razdelitev čistega dobička;
5. Volitev nadzorstva.
6. Morebitni predlogi.

Letni računi so članom na vpogled med uradnimi urami v združnem uradu. Posebni predlogi, o katerih želijo združniki, da se na občnem zboru razpravlja, se morajo naznaniti likvidacijskemu odboru najmanj pet dni pred občnim zborom.

Likvidacijski odbor.

Ljudska posojilnica v Prvačini vabi svoje člane na

redni občni zbor

ki se bo vršil dne 23. junija t. l. ob 3. popoldne v župnišču.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva in nadzorstva;
2. odobritev računa za l. 1928;
3. volitev načelstva in nadzorstva;
4. slučajnosti;

Zobozdravniški ambulatorij

TRST - Via delle Sette Fontane 6. Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčkom. Našim ljudem z dežele poseben popust za potne stroške. Govori se slovenski. — Delo zajamčeno! — Odprto od 9—13 in od 15—19. Ob nedeljah od 10—12.

NOVA

GORICA, Koren (Piazza E. d'Amicis) štev. 1

trgovina čevljev domačega in tvorniškega izdelka najrazličnejših vrst

Trpežno blago po najnižjih cenah. Prepričajte se sami! GREGORIČ & URŠIČ

Sadje: O izraziti sadjereji pri nas ne moremo govoriti, a kar je sadnih dreves, kažejo prav lepo.

Krma je zaostala v rasti, a se lepo razvija, odkar je toplo vreme.

Vreme je v zadnjem času ugodno.

Splošni gospodarski položaj: Poljedelstvo postaja pri nas vedno bolj stranskega pomena, glavno je zaslužek izven naše kotline. Izseljevanje je veliko.

Koroško.

Glavni poljski pridelek je pri nas krompir, ki kaže do sedaj dovolj dobro; enako tudi fižol. Ozimina ni slaba. Drugi važen vir je živinoreja in upamo, da bomo imeli toliko krme, da bomo prehranili sedanje število glav.

Zaključek.

Iz gornjih poročil sledi, da je napravlila širom cele dežele huda zima velikansko škodo, ki se najbolj spozna pri trti, sadnem drevju, na travi in ozimnem žitu.

Poljski pridelki kažejo v splošnem dobro, enako tudi trta. Sadja bo širom dežele bolj malo, posebno pa zelo malo jabolk. Črešenj so imeli v nekaterih krajih, posebno v Brdih in višjih legah Vipavske doline precej, v dolinskih legah manj, hrušk bo v splošnem precej.

Krma bo dala bolj pičel pridelek, kar je po lanskem veliki suši in letošnjem hudem mrazu umljivo. Vendar bo krma zadostovala za prereditve s danjega števila goveje živine.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje št. 66: V katerem mesecu naj nabiram jelkino in smrekovo seme? Kako naj ga sušim, da bo dobro kaljivo? Kdaj naj ga sejem in kako, ali naj ga kar posejem vrhu zemlje ali zagrebem? In kje bolje uspeva ali v goščavi ali na prostem?

Odgovor: Jelkino in smrekovo seme zbirajte od oktobra do marca. Seme sušite na kašči ali na drugem zavetnem prostoru in ne na peči, ker postane drugače težko kaljivo. Seme seje mo spomladi (aprila meseca) v dobro obdelano zemljo. Posejane zemlje naj ne obsevajo močni solnčni žarki, zato obsenčite jo s smrekovimi vejami. Ko postanejo rastlinice bolj močne, priužite jih polagoma solncu na ta način, da jim pripuščate vedno več solca. Pri setvi je treba seme pokriti z dvema cm zemlje. Seme dolgo kali, navadno en mesec.

Vprašanje št. 67: Ostanjejo li nepoškodovani vitamini v mleku in smetani, posneti s posnemalnikom?

Odgovor: Ostanjejo nepoškodovani.

Vprašanje št. 68: Ali da res gnojenje s čilskim solitrom zopern okus kislemu zelju?

Odgovor: Če je bil čilski soliter pravilno posrošen, to je v zemljo ali okoli stebela, ne more imeti zelje slabega okusa. To je ugovor proti uporabi umetnih gnojil.

Vprašanje št. 69: Ker kemične snovi škodujejo bakrenim škroplilnicam, ki se rabijo proti sadnim škodljivcem, Vas prosim za pojasnilo, ali se dobe drugačne škroplilnice, ki se ne poškodujejo.

Odgovor: Za škropljenje z raztopino modre galice je najboljša bakrena škroplilnica, ker je tudi modra galica iz bakra. V trgovini se dobe

Pohišstvo

Najboljše kakovosti!

Nekatere naše cene:

Poročna soba, bukova masivna	L. 1.400.—
" " jesenova	" 1.600.—
" " luksuzna	" 2.200.—
" " polna vrata	" 2.500.—

Vedno posebno ugodne prilike. Pošiljam tudi na deželo.

TÜRK, Trst, via Battisti 12

Pozor na naslov!

Darovi za birmo

izredno nizke cene,
velika izbira samo v

ZLATARNI F. BUDA
TRST - Corso Garibaldi 35

Tvornica tehtnic, uteži in mer
Giuseppe Florenc & C.o
TRST via Vidali 9, tel. 84-03

z veliko izbero uteži, mer
in tehtnic oblastveno odobrenih iz domačih in inozemskih tvornic.

Popravljamo najrazličnejše tehtnice po zelo nizkih cenah. Za dobo popravila damo tehtnice in uteži na razpolago brezplačno.

Novi dohodi
S. LEVI
TRST - Via S. Lazzaro 9

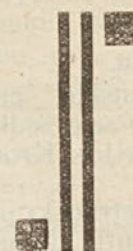
PRILIKA! Prodajamo po izredni ceni:

Odrezek 1/2 m jajčje kože (pelle uovo)	L. 75
Madapolan »Coreda« m po	" 2.20
Platno »Madonna«, močno m po	" 2.80
Platno »Dovlas m po	" 3.—
Platno »Macco«, fino m po	" 3.50
Platno za rjuhe, visoko 150 cm od L 4.50 naprej	
Svila, bela za obleke po	" 4.—
Pdalna svila v barvah po	" 4.50
Mušlin volneni v vseh barvah	" 9.—
Satin, črn, visok 140 cm prvovrsten po	" 6.80
Pregrinjala posteljna	" 19.—
Pregrinjala posteljna za 2 osebi	" 35.—
»Alpagas« za obleke m po	" 4.50
»Borgo« za hlače od L 5.90 naprej	
»Popelin« za srajce prvovrsten	" 4.50
Blago volneno za moške obleke od L 16.— naprej.	

Nogavice, maje, kuhinjske cunje, brisače, navadne in gobaste, robce in vse druge predmete v bogati izbiri po izrednih cenah.

Zobni zdravnik

dr. L. Mermolja

sprejema

v Gorici
na Travniku 5-II.

„Al buon mercato“

TRST — Via Arcata 16 — TRST

Velika zaloga moških in deških oblek. — Izbira najnovejših flanelastih hlač, delavskih oblek in posameznih hlač in jopičev.

Se govori slovenski. Cene zelo ugodne.

Gostilna „Alle Corriere“

v Trstu via Romagna N. 4 (tik Caffè Fabris)

Domača kuhinja. Izborno vipavsko in istrsko vino ter kraški teran. Postajališče potn. avtomobilov in shajališče ljudi z dežele.

Uljudno se priporočata

STRANCAR in PERIC

GROŽNJA

za vse otroke od 2 do 12 let
so gliste, ki so nevarne zaje-
davke čreves.

Ta bolezen se ozdravi popolnoma s čokoladnimi bonboni
ARRIBA PROTI GLISTAM
V zelenih zavitkih po L. 1.—
Prodaja se v vseh lekarnah.

ARRIBA

ČOKOLADNI BONBON PROTI GLISTAM

seveda škropilnice tudi iz drugih kovin, a so drage. Kmet v splošnem lahko rabi navadno škropilnico za vsakovrstne raztopine, a jo mora po odrabi dobro oprati. Škropilnice se po kvarijo, ker jih ne operejo in ne oplaknejo. V tem grmu tiči zajec.

Vprašanje št. 70: Kako se cepi divjak dios pyrusa (kaki)? Poskušal sem na razne načine a brezuspešno.

Odgovor: Dios pyrus (kaki) mora biti cepljen v les, to je v precep, ali s sedlanjem ali žlebičkanjem. Treba pa je paziti, da so cepiči pravočasno nabrani, najbolje že februarja meseca in potem shranjeni na svežem prostoru do cepitve, ki naj se izvrši, ko bo podlaga že ozelenela. Okulacija ni na mestu.

Vprašanje št. 71: Ali se da hraniti izvleček iz kvasijevih trščic?

Odgovor: Na svežem (hladnem) prostoru lahko hranite izvleček iz kvasijevih trščic skozi teden do 10 dni. Na toplem se prej pokvari, ker izvleče voda iz trščic tudi druge snovi in ne samo strupa proti listnim ušem.

Vprašanje št. 72: Čital sem v »Novem listu«, da imajo bratje zadnjih štirih odpuščenih letnikov od vojakov pravico do skrajšane vojaške službe, ako so oni prej služili 18 mesecev, to je polno dobo. Ali ima brat pravico do skrajšanja vojaške službe, če je njegov brat letnika 1907 služil samo 16 mesecev, ki pa so se šteli za polno dobo?

Odgovor: V tem slučaju ima brat pravico do skrajšane vojaške službe.

Vprašanje št. 73: Imam grozde sv. Ivana, pa mi ga vsako leto napade bolezen, tako da je vse sama plesnoba. Kako naj pomagam?

Odgovor: Končnoveljavno se ne moremo izreči, ker nimamo pred očmi plesnobe. Mislimo pa, da je to glivična bolezen Melampsora epitea, ki se pojavi v obliki rumenkastih peg najprej na spodnji strani listov, potem pa na jagodah. Proti ti bolezni pomaga škropljenje z raztopino modre galice.

Svetujemo Vam, da nesete vzorec na Kmetijski urad v Gorici, kjer Vam bodo preiskali bolezen in Vam svetovali potrebno.

Vprašanje št. 74: Mravljičnim maticam podobne črne muhe so obletavale moje marelice, ki so zelo lepo cvetle in zarodile, sedaj pa so sadovi vsi opikani. Kaj naj napravim?

Odgovor: Sedaj ne morete drugega nego čakati jeseni; takrat pa nalepite okoli debel trake z mazilom Tanglefoot, spomladi pa poškropite drevesa, takoj ko obzelenijo, s kakšnim arzenatom (svinčenim). Tudi Vam svetujemo, da odnesete opikani sad na Kmetijski urad.

Vprašanje št. 75: Kako naj perem za žimnice volno od domačih ovc, da bo izginila iz volne vsa maščoba in da se ne bo volna v žimnicah sesedla?

Odgovor: Najprej operite volno v vreli vodi, potem v šibkem, a vročem lugu, nato zopet v vroči vodi in končno večkrat v hladni.

Vprašanje št. 76: Kako bi spoznal na pravi način dobrotu strelivoda?

Odgovor: V splošnem je strelivod tem boljši, iz čim boljše metarizala je sestavljen. V bistvu bodi strelivod zvezan s talno vodo, gornja konica pa bodi če le mogoče pozlačena. Drugega Vam ne znamo svetovati, ker prijatelja se spozna v nesreči.

Vprašanje št. 77 (Naročniku št. 100): Ali sem dolžan prijaviti dohodke trgovine do 30. junija 1929?

Odgovor: Dohodke iz trgovine je treba prijaviti do 30. junija 1929, le, če so na novo nastali v letu 1928. Če pa niste imenovani dohodkov sploh še prijavili, prijavite jih do 30. junija.

OSCAR CANARUTTO

Trst — via Imbriani 13 (prej via S. Giovanni)

Kupujem, prodajam in menjujem dragocenosti. Sprejemam v popravilo vsakovrstne urarske predmete in vsa zlatarska dela.

Velik semenj

bombaževinastega in svilenega blaga

ALL'ECONOMIA FAMIGLIARE

TRST - Piazza Ponterosso 5

po najnižjih cenah!

Mussola za obleke	od L 1.90 naprej
Volnena mussola vseh barv	„ „ 8.90
Plavina	„ „ 2.90
Perkali z jamčeni barv	„ „ 3.75
Bombaževina rumena težka	„ „ 2.20
bela, podobna	„ „
platnu	„ „ 2.80
Jajčna koža (pelle ovo)	„ „ 2.80
Platno Madonna	„ „ 2.20
„ za rjuhe 150 cm.	„ „ 4.50
Zetir za srajce	„ „ 1.90
Rigadin (Borgo) za srajce in	„ „
halje	„ „ 2.90
Rigadin dvojna širokost	„ „ 3.90
Plavina dvojna širokost	„ „ 3.90
Blago za spodnje hlače	„ „ 3.50
„ plašče	„ „ 19.—
Popelin za srajce	„ „ 4.50
Narodna nošna	„ „ 3.50
Svila fantazija	„ „ 3.50
Obrisače različnih barv in	„ „
visokosti	„ „ 1.90
Obrisače lanene za meter	„ „ 2.90

Velika izbira ženskih in otroških nogavic, Posebnost: otroške majce, športne in moške poletne majce itd. itd.

Proučite naše cene in prepričali se boste.

TVORNICA KLAVIRJEV

ANTON PEČAR

prodaja - zamenjuje - popravlja in uglašuje klavirje in druga godala.

Cene zmerne ! !

TRST, VIA VINCENZO SENOSA 8

GRADEŽ PENSIONE LYDIA

Izborna kuhinja, v bližini obale, popolna oskrba dnevno 24 lir. Vprašajte za pogoje. Dopisujemo slovenski.

Zobni zdravnik

dr. Robert Hlavaty

sprejema

od 9. do 13. in od 16. do 19. ure

v TRSTU

via S. Lazzaro št. 23 - II.

Ob sredah in sobotah ordinira

v POSTOJNI

POVH ALOJZIJ

URAR in ZLATAR

Trst, Piazza Garibaldi I. nadstr.

Največja in najpriporočljivejša o—o delavnica v Trstu o—o

Kupuje krone in zlato

: Darila za birmo :

Cene in blago brez konkurence!

Napravljene obleke, površniki za odrasle, mladeniče in otroke.

Najnovejša sezonske posebnosti prvovrstnega reza, izbornega blaga, nespremenljivih barv in modernih črtežev.

Cene prvega vira.

„ALLE GRANDI FABBRICHE“

TRST - Corso Garibaldi št. 10 - Telef. 79-35

Ogromna zaloga angleškega blaga, domačega črnega in črtanega sukna, Gaberden, Covercoats in Doubl za površnike. — Najfinejša črna sukna za obleke pri sprejemih, v zalosti i. t. d.

Sprejemamo naročila na mero in jih izgotavljamo v prvovrstni

lastni krojačnici,

ki se nahaja v I. nadstropju istega poslopja.

Ročno delo

Blago, ki ne ugaja, zamenjamo ali pa vrnemo denar.

P R I T V R D K I

DAVIDE CAVALIERO — TRST

Corso Garibaldi N. 5

Telefon št. 78-32.

(Stara Barriera)

dobite po najnižjih cenah zelo bogato zalogo IZGOTOVLJENIH OBLEK, ENOTNIH IN DVOJNIH OPRSNIKOV, FLANELASTIH HLAC, TRENCH COAT, Jopiči ALPAGAS, dežnih plaščev, površnikov in otroških oblek.

Bogata izbira blaga na meter iz domačih in inozemskih tovarn.

LASTNA KROJACNICA

Govorimo tudi slovensko.

Resna postrežba!

Valuta — tuji denar.

Dne 12. junija si dal ali dobil za:

1 dolar	19.07 lir
1 angl. funt	92.68 lir
100 dinarjev	33.60 lir
100 šilingov (avstr.)	268.50 lir
100 čeških kron	56.60 lir
100 nemških mark	455.90 lir
100 švic. frankov	368.— lir
100 franc. frankov	74.74 lir
100 belg. frankov	265.50 lir

Beneške obveznice 73.50; obveznice
»Consolidato« 81.85.

Loterijske številke

dne 8. junija 1929.

Bari	20	12	76	16	69
Florenca	88	44	22	83	16
Milan	41	1	7	45	66
Neapelj	69	55	31	13	40
Palermo	73	24	34	33	36
Rm	30	69	39	47	50
Turin	32	45	31	24	60
Benetke	85	28	82	50	29

ZDRAVNIK**dr. LOJZE SIMONITI**

bivši asistent goriške bolnišnice

sprejema

vsak dan od 10 — 12 in od 3 — 5.

GORICA

Piazza Vittoria 22/II (Travnik)

Kmetovalci!

Kmetovalci! Zavedajte se, da dobite

ajdo

za seme, zajamčeno in po najugodnejših cenah vedno na razpolago pri:

G. Carlotto,
GORICA, P Cavour (Stolni trg) št. 3,**Dr. FRANCESCO DANIELON****ZDRAVNIK**

prvi asistent na kirurško-porodniškem oddelku goriške bolnice

sprejemav Gorici, Via IX Agosto št. 2
od 2 do 3 pop.

Odlikovani zobozdravniški ambulatorij

R. BREZIGAR**sprejema****v Gorici**
na TRAVNIKU 17/I.Odgovorni urednik: dr. Engelbert Besednjak.
Tiskala Katoliška tiskarna v Gorici
Riva Piazzutta št. 18.**Tvrdba Teod. Hribar - Gorica**

CORSO G. VERDI št. 32

priporoča svojim starim odjemalcem domače in inozemsko blago vseh vrst, posebno veliko izbero črnega sukna za čast. duhovščino in platno znanih tovarn Regenhart & Raymann za cerkvene prte.

Perilo za neveste od najnavadnejših do najfinejših vrst in vse potrebno za njihovo popolno opremo.

BLAGO SOLIDNO.

CENE ZMERNE.

Josip Kerševani, Gorica

Piazza Cavour št. 9

Zaloga šivalnih strojev, dvokoles, gramofonov, samokresov, pušk in vseh nadomestnih delov menovanih predmetov.

Mehanična delavnica

Gorica - Piazza Cavour št. 5

Bencin „Lampo“

Telefon št. 415, — — — Brzjavke: KERSEVANI, GORIZIA. CICLI E MACCHINE

Ortopedični zavod A. ZECCHI**TURIN - via Roma 31, I. nadstr.**

Aparat Zecchi zabranjuje napredovanje

KILE

Uspeh aparata ZECCHI v videmski pokrajini:

Nov ozdravljenec iz Valvasone

Dolžnost me veže izreči svoje priznanje in hvaležnost g. ortopedu ZECCHI, ki mi je s svojo posebno iznajdbo ustavil KILO, ki mi je delala zelo grenko življenje in me ovirala v mojem poklicu.

Pippo Jožef pok. Luke
Via del Fornasini
Valvasone (pokr. Videm).

Važna objava! Radi številnih pisem, v katerih nas stranke prosijo za informacije javljamo, da bo ortoped ZECCHI dajal pojasnila in nasvete v sledečih krajih:

Bistrica: sredo 19. junija v hotelu Novak,
Reka: četrtek 20. in petek 21. junija v hotelu Italia,
Opatija: sobota 22. junija vila Ferlich št. 197,
Cres: nedelja 23. junija v hotelu Miramar,
Moščenice: ponedeljek 24. junija v hotelu Armanda,
Labinj: torek 25. junija v hotelu Maggiore,
Pula: sredo 26. junija v hotelu Miramar,
Pazin: četrtek 27. junija v hotelu Roma,
Rovinj: petek 28. junija v hotelu Antico Volto,
Poreč: sobota 29. junija v hotelu Venezia,
TRST: nedelja 30. junija v hotelu Moncenisio,
Buzet: ponedeljek 1. julija v hotelu Alla Fontana,
Podgrad: torek 2. julija v hotelu Narodin,
Piran: sredo 3. julija v hotelu Città di Trieste,
Izola: četrtek 4. julija v hotelu Aquila d'Oro.

NOVI list

1929 C 134/1929

070(450.36=163.6)